

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 a kap. i polislagen och till vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att polislagen, lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik och lagen om militär underrättelseverksamhet ändras.

Propositionen innehåller förslag som förtydligar polislagens så kallade brandväggsbestämmelser om utlämnande för brottsbekämpning av brottsinformation som fåtts genom användning av metoder för civil underrättelseinhämtning samt om behandling av personuppgifter i anslutning till utlämnandet. Bestämmelserna i fråga har i praktiken visat sig lämna rum för tolkning. Enligt förslaget ska skyddspolisen få lämna ut till en behörig myndighet sådan information som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning och som gäller brott som äventyrar den nationella säkerheten, det vill säga landsförräderibrott, högförräderibrott och terroristbrott, oberoende av vilket det strängaste föreskrivna straffet för dessa brott är. Dessutom föreslås bestämmelser om nya ändamål för utlämnande av brottsinformation, det vill säga att skydda den nationella säkerheten och att för utredning och förhindrande av brott inriktade på den behöriga myndighetens verksamhet. Om information lämnas ut för ovannämnda ändamål, begränsas användningen av informationen för att garantera rätten till en rättvis rättegång och skydda såväl civil som militär underrättelseinhämtning.

Genom propositionen förtydligas det att på utlämnande av annan information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning än brottsinformation tillämpas inte brandväggsbestämmelserna utan andra bestämmelser i polislagen eller lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet även i det fall att mottagaren är brottsbekämpningsmyndigheter.

Det föreslås att lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik ändras på motsvarande sätt när det gäller utlämnande av information om brott.

Det föreslås att lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet ändras så att skyddspolisen får lämna ut personuppgifter till Nordatlantiska fördragsorganisationen och till sådana Europeiska unionens byråer och institutioner som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, att trygga rätts- och samhällsordningen, att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning. Enligt förslaget ska polislagens bestämmelser om internationellt utlämnande av annan information än personuppgifter ses över på motsvarande sätt.

Det föreslås att lagen om militär underrättelseverksamhet ändras på motsvarande sätt när det gäller utlämnande av information om brott.

Propositionen bidrar till att genomföra statsminister Petteri Orpos regeringsprogram när det gäller den strategiska helheten En trygg och kriställig rättsstat; Den nationella säkerheten och samhällets kriställighet stärks.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
1.2 Beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget	5
2.1 Utlämnande av information som erhållits vid civil underrättelseinhämtning för brottsbekämpning (brandväggsbestämmelserna) samt bestämmelserna i polisens personuppgiftslag.....	5
2.1.1 Allmänt	5
2.1.2 Brandväggsbestämmelser	6
2.1.3 Bestämmelser om personuppgifter	7
2.1.4 Utlämnande för brottsbekämpning av information i praktiken samt laglighetsövervakarnas ställningstaganden.....	7
2.1.5 Överskottsinformation vid inriktning av polisens (brottsbekämpningsmyndigheternas) verksamhet samt brandväggsbestämmelser om skyddspolisens utlämnande av information.....	10
2.2 Utlämnande av personuppgifter till Nordatlantiska fördragsorganisationen.....	11
2.3 Lagen om militär underrättelseverksamhet	12
2.4 Förändring i säkerhetssituationen	12
3 Målsättning.....	13
4 Förslagen och deras konsekvenser	15
4.1 De viktigaste förslagen	15
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	16
5 Alternativa handlingsvägar.....	17
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	17
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	18
6 Remissvar och justitiekanslerns förhandsgranskning.....	19
6.1 Remissvar	19
6.2 Justitiekanslerns förhandsgranskning	20
7 Specialmotivering.....	22
7.1 Polislagen.....	22
7.2 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	32
7.3 Lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik	33
7.4 Lagen om militär underrättelseverksamhet	34
8 Ikraftträdande	41
9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning.....	41
LAGFÖRSLAG.....	48
1 Lag om ändring av 5 a kap. i polislagen.....	48
2 Lag om ändring av 50 och 51 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	52
3 Lag om ändring av 17 § i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik	53
4 Lag om ändring av lagen om militär underrättelseverksamhet	54
BILAGA.....	57

PARALLELLTEXT	57
1 Lag om ändring av 5 a kap. i polislagen	57
2 Lag om ändring 50 och 51 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.....	66
3 Lag om ändring av 17 § i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik	69
4 Lag om ändring av lagen om militär underrättelseverksamhet	70

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Polislagen och lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering innehåller flera föresatser som gäller utveckling av lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning. Enligt regeringsprogrammet ska regeringen revidera brandväggsbestämmelserna i underrättelselagstiftningen så att den ger möjlighet att inrikta polisens verksamhet och att i tillräcklig omfattning lämna ut information till polisen och andra myndigheter som har befogenheter att konkret ingripa i sådan av skyddspolisen upptäckt verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten.

Lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft samtidigt som lagen om militär underrättelseverksamhet den 1 juni 2019. Den 16 december 2021 överlämnade statsrådet till riksdagen en redogörelse om underrättelselagstiftningen (SRR 11/2021 rd), som ledde till att riksdagen godkände (RSk 70/2022 rd – SRR 11/2021 rd) följande ställningstagande i överensstämmelse med förvaltningsutskottets betänkande (FvUB 35/2022 rd): 1. Riksdagen förutsätter att regeringen gör en grundlig utredning om hur brandväggsbestämmelserna i underrättelselagstiftningen fungerar och om behoven att precisera dem samt att regeringen utifrån analysen bereder behövliga heltäckande, noggrant avgränsade och exakta lagstiftningsförslag för att förtydliga regleringen. 2. Riksdagen förutsätter att regeringen också i övrigt granskar underrättelselagstiftningens funktion, konsekvenser och eventuella ändringsbehov, ser till att lagstiftningen är uppdaterad i en föränderlig omvärld och säkerställer tillräckliga resurser för underrättelseverksamheten och tillsynen över den.

I underrättelsetillsynsombudsmannens årsberättelse för 2019 har underrättelsetillsynsombudsmannen framfört ett ställningstagande i fråga om vilka användningssätt hos andra myndigheter som är förenliga med det ursprungliga användningsändamålet för information som fås genom metoder för underrättelseinhämtning. Enligt ställningstagandet kan förhindrande, avslöjande och utredning av brott som hotar den nationella säkerheten anses vara sådana sätt att använda informationen som är förenliga med det ursprungliga ändamålet med den information som inhämtats med hjälp av underrättelseinhämtningsmetoder. Med anledning av ovannämnda ställningstagande tog riksdagens justitieombudsman på eget initiativ upp frågan om tolkning av brandväggsbestämmelserna till utredning och meddelade ett beslut i frågan den 23 november 2021 (EOAK/289/2021, på finska). Justitieombudsmannen ansåg i sitt beslut att underrättelsetillsynsombudsmannens ställningstagande inte kan anses vara juridiskt godtagbart. Justitieombudsmannen konstaterade i sitt beslut att privatlivet och skyddet för personuppgifter är tryggt i grundlagen och att ändamålsbegränsningen inte kan tolkas på ett sätt som försämrar de grundläggande fri- och rättigheterna. Brandväggsbestämmelserna i lagarna om underrättelseinhämtning anger under vilka förutsättningar information som fås genom metoder för underrättelseinhämtning ska, får eller inte får lämnas ut för brottsbekämpning. Rättsskyddsgarantierna när underrättelseinformation leder till en straffprocess samt förvaringen och registreringen för andra ändamål än underrättelseändamål av information som fås genom metoder för underrättelseinhämtning hänger samman med brandväggsbestämmelserna.

Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet samt Finlands Natomedlemskap

Lagen om nordatlantiska fördraget (442/2023) trädde i kraft den 5 april 2023 genom statsrådets förordning om nordatlantiska fördraget (644/2023). Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019, nedan polisens personuppgiftslag) gör det möjligt för skyddspoliserna att lämna ut personuppgifter till säkerhets- och underrättelsetjänsterna i medlemsstaterna i Nordatlantiska fördragsorganisationen, nedan Nato, samt till Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) och Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol), men inte till Natos organ.

1.2 Beredning

Den 21 december 2023 tillsatte inrikesministeriet för perioden 21.12.2023–31.7.2026 ett projekt som har till uppgift att genomföra regeringsprogrammets föresatser till den del som gäller projektet. Syftet med projektet är att bedöma behovet av att ändra de bestämmelser i 5 a kap. i polislagen (872/2011) och de bestämmelser i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik (582/2019) som gäller civil underrättelseinhämtning samt att i förhållande till gällande lagstiftning och kraven i den nuvarande verksamhetsmiljön bedöma behovet av att i polisens personuppgiftslag ändra 7 kap. som gäller behandling av personuppgifter vid skyddspoliserna. Utifrån bedömningen bereds förslag till lagstiftningsändringar. Projektet genomförs stegvis.

I projektets första skede avvägdes ändring av 5 a kap. 5 och 44 § i polislagen, det vill säga de så kallade brandväggsbestämmelserna, och bestämmelserna om utlämnande av personuppgifter i internationellt samarbete i 7 kap. 51 § i polisens personuppgiftslag samt bestämmelserna om skyddspolisens internationella samarbete (utlämnande av information till Nato) i 5 a kap. 57 § i polislagen. I projektet bereddes förslag till behövliga lagstiftningsändringar i form av en regeringsproposition. Dessutom bereddes förslag till behövliga ändringar i lagen om militär underrättelseverksamhet när det gäller utlämnande av brottsinformation.

Inrikesministeriet begärde utlåtande om utkastet till regeringsproposition av 36 organisationer eller instanser. Begäran om utlåtande publicerades på webbplatsen utlåtande.fi. Remisstiden var 22.7–9.9.2024. Utlåtanden lämnades av 25 remissinstanser. Utlåtandena och sammanfattningen av utlåtandena kan läsas under projektnummer SM061:00/2023 på inrikesministeriets webbplats. [Översyn av lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning och 7 kap. i polisens personuppgiftslag – Inrikesministeriet](#)

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Utlämnande av information som erhållits vid civil underrättelseinhämtning för brottsbekämpning (brandväggsbestämmelserna) samt bestämmelserna i polisens personuppgiftslag

2.1.1 Allmänt

Centrala bestämmelser om civil underrättelseinhämtning finns i polislagens 5 a kap., som trädde i kraft den 1 juni 2019, och i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik.

När lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft ändrades förundersökningslagen (805/2011) så att skyddspolisens ställning som förundersökningsmyndighet slopades. Detta innebar att skyddspolisens befogenheter att utföra förundersökning och använda tvångsmedel slopades för att trygga en rättvis rättegång. Skyddspolisens befogenheter enligt 5 kap. i polislagen att använda hemliga metoder för inhämtande av information för att förhindra och avslöja allvarliga brott blev dock kvar.

Skyddspolisens uppgifter vid förhindrande och avslöjande av brott ansågs vara av betydelse med tanke på bekämpningen av terrorism, spioneri och andra allvarliga brott som riktar sig mot staten. Även polisförvaltningslagen (110/1992) ändrades, och i 10 § 1 mom. i den lagen föreskrivs att ”skyddspolisen har till uppgift att i enlighet med inrikesministeriets styrning inhämta information för att skydda den nationella säkerheten samt upptäcka, förhindra och avslöja sådan verksamhet, sådana förehavanden och sådana brott som kan hota statsskicket och samhällsordningen eller rikets inre eller yttre säkerhet. Skyddspolisen ska även upprätthålla och utveckla en allmän beredskap för att upptäcka och förhindra aktivitet som hotar samhällets säkerhet”. I enlighet med 5 a kap. 1 § i polislagen avses med civil underrättelseinhämtning skyddspolisens inhämtande och nyttjande av information för att den nationella säkerheten ska kunna skyddas och den högsta statsledningens beslutsfattande stödjas samt för att andra myndigheter ska kunna utföra de lagstadgade uppgifter som hänför sig till den nationella säkerheten.

Polisens personuppgiftslag trädde i kraft samtidigt som lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning den 1 juni 2019 och den lagens 7 kap. gäller behandling av personuppgifter vid skyddspolisen.

2.1.2 Brandväggsbestämmelser

I 5 a kap. 44 § i polislagen föreskrivs det om utlämnande av information som erhållits vid civil underrättelseinhämtning för brottsbekämpning till polisen och andra behöriga myndigheter. Det är fråga om en så kallad brandväggsbestämmelse som gäller utlämnande till brottsbekämpningsmyndigheterna av vilken som helst brottsinformation som fåtts medan en metod för underrättelseinhämtning använts. Bestämmelser om metoder för civil underrättelseinhämtning finns i 5 a kap. 2 § i polislagen och bestämmelser om underrättelseinhämtning avseende datatrafik som metod för underrättelseinhämtning finns i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik. I brandväggen föreskrivs det om undantag från ändamålsbegränsningen för informationen.

Med stöd av brandväggsbestämmelserna har skyddspolisen skyldighet eller rätt att på det sätt som anges i 5 a kap. 44 § i polislagen anmäla till centralkriminalpolisen eller någon annan behörig myndighet ett allvarligt brott med beaktande av allvarlighetsgraden hos det brott som kan antas ha begåtts eller som är på färde och som upptäcks medan vilken som helst metod för underrättelseinhämtning används. Skyddspolisen är skyldig att anmäla till centralkriminalpolisen eller till någon annan behörig myndighet så kallade extra grova brott som avses i 5 a kap. 44 § 1 och 2 mom. i polislagen och för vilka det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst sex år. När det gäller ett brott som redan har begåtts och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år, har skyddspolisen prövningsrätt. Även när det gäller ett brott som ännu kan förhindras och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år, föreligger det prövningsrätt. Prövningen är inte helt obegränsad. Vid den ska utöver skyddet av den nationella säkerheten även betydelsen av utredningen eller förhindrandet av brottet med tanke på allmänna och enskilda intressen beaktas.

I 17 § i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik hänvisas det till 5 a kap. 44 § i polislagen. Enligt 5 a kap. 55 § 2 mom. i polislagen får skyddspolisen för att genomföra sitt uppdrag avseende civil underrättelseinhämtning trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än personuppgifter till andra myndigheter, om utlämnandet av uppgifterna behövs för att skydda den nationella säkerheten. Enligt paragrafens 4 mom. finns bestämmelser om utlämnande av information för brottsbekämpning i 44 §.

Bestämmelserna i 5 a kap. 55 § i polislagen gäller utlämnande av andra uppgifter än brotts- och personuppgifter oberoende av hur de har inhämtats och till vem de lämnas ut.

2.1.3 Bestämmelser om personuppgifter

Enligt 50 § 1 mom. i polisens personuppgiftslag får skyddspolisen, för att sköta sina uppgifter, trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till andra myndigheter eller sammanslutningar som sköter offentliga uppgifter. Enligt 50 § 2 mom. i polisens personuppgiftslag får skyddspolisen dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till andra polisenheter för de ändamål med behandlingen som avses i 13 § samt till andra myndigheter eller till sammanslutningar som sköter offentliga uppgifter för de ändamål med behandlingen som avses i 4 kap. Enligt den senare meningen i momentet ska på utlämnande för brottsbekämpning av uppgifter som har fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning 5 a kap. 44 § i polislagen iakttas. Meningen i fråga fogades till momentet under riksdagsbehandlingen av lagen. Riksdagens förvaltningsutskott ansåg att för tydlighetens skull bör momentet kompletteras med en hänvisning till 5 a kap. 44 § i polislagen, varvid det blir helt klart att brandväggsbestämmelsen också begränsar rätten att lämna ut personuppgifter när det är fråga om uppgifter som inhämtats genom metoder för underrättelseinhämtning (FvUB 39/2018 rd, s. 18).

I 13 § i polisens personuppgiftslag finns bestämmelser om behandling av personuppgifter för andra ändamål än det ursprungliga. Personuppgifter kan behandlas bland annat för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada, för att skydda den nationella säkerheten eller för att inrikta polisens verksamhet. Hänvisningen till 4 kap. i polisens personuppgiftslag innebär att skyddspolisen, på samma sätt som polisen i övrigt, får lämna ut personuppgifter också för utförande av andra myndigheters uppgifter.

Med stöd av lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054/2018, nedan dataskyddslagen avseende brottmål) får personuppgifter behandlas för andra ändamål än sådana som är förenliga med de ändamål som de har samlats in för endast om det i lag föreskrivs om behandlingen (avvikelse från ändamålsbegränsningen). Med stöd av 2 § 1 mom. i dataskyddslagen avseende brottmål föreskrivs att om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från denna lag, ska de tillämpas i stället för dataskyddslagen avseende brottmål.

2.1.4 Utlämnande för brottsbekämpning av information i praktiken samt laglighetsövervakarnas ställningstaganden

Vid utlämnande för brottsbekämpning av information som har fåtts genom metoder för underrättelseinhämtning är det fråga om en avvikelse från ändamålsbegränsningen för informationen. Vid användningen av den utlämnade informationen beaktas tryggheten av en rättvis rättegång. Sådan information om ringa brott som fåtts genom användning av en metod för civil underrättelseinhämtning får inte lämnas ut för brottsbekämpning. Skyddspolisen är dock skyldig att för brottsbekämpning lämna ut information om de allvarligaste brotten i enlighet med de begränsningar som anges i lag. I underrättelsetillsynsombudsmannens berättelse för år 2019 (B 14/2020 rd) har underrättelsetillsynsombudsmannen i egenskap av laglighetsövervakare framfört ett ställningstagande i fråga om sätten hos andra myndigheter att använda information som fåtts genom användning av sådana metoder för underrättelseinhämtning som är förenliga med det ursprungliga användningsändamålet. I ställningstagandet slås det fast att ”användning av underrättelseinformation för att förhindra, avslöja och utreda brott som hotar den nationella säkerheten kan anses vara förenligt med det

ursprungliga syftet med inhämtande av underrättelseinformation. Brandväggsbestämmelserna begränsar därför inte underrättelsemyndigheternas möjligheter att använda underrättelseinformation för att förhindra och avslöja brott som hör till deras uppgiftsområde eller utlämna underrättelseinformation till förundersökningsmyndigheten för utredning av sådana brott. En underrättelsemyndighet får således till Centralkriminalpolisen även anmäla sådana begångna landsförräderi-, högförräderi- eller terroristbrott för vilka det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i mindre än tre år. Sådana brott är oäktsamt röjande av statshemlighet, brott mot neutralitetsbestämmelserna, upprätthållande av landsförrädisk förbindelse, olaglig militär verksamhet, resa i syfte att begå ett terroristbrott och främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott.”

I underrättelsetillsynsombudsmannens berättelse för år 2020 behandlas också förhållandet mellan civil och militär underrättelseinhämtning och brottsbekämpning (s. 32–41). Enligt berättelsen försvåras tolkningen av de brandväggsbestämmelser som ska tillämpas inom civil och militär underrättelseinhämtning av att bestämmelserna innehåller många element. Bestämmelserna specificerar både rättigheten (”får anmäla”) och skyldigheten (”ska anmäla”) att anmäla en brottsmisstanke till den behöriga brottsbekämpningsmyndigheten. Enligt berättelsen lämnar formuleringarna i brandväggsbestämmelserna utrymme för tolkning kring huruvida syftet med bestämmelserna är att reglera förutom anmälan av brottsmisstanke på eget initiativ och tillhörande utlämnande av information för brottsbekämpning på eget initiativ även utlämnande av information för brottsbekämpning på begäran.

I årsberättelsen konstateras det att utredningen av brott har avskilts från civila och militära underrättelsemyndigheters befogenheter i syfte att trygga en rättvis rättegång. En rättvis rättegång förutsätter att parterna i ett brottmål har tillgång till all sådan information som förundersökningsmyndigheten har inhämtat eller erhållit och som kan antas vara av betydelse för målet. Till exempel skulle restriktioner om användning och vidareutlämnande av information som anknyter till internationellt underrättelsesamarbete vara problematiska i detta avseende.

Med anledning av ovannämnda ställningstagande i underrättelsetillsynsombudsmannens berättelse för år 2019 tog riksdagens justitieombudsman på eget initiativ upp frågan om tolkning av brandväggsbestämmelserna till utredning och meddelade ett beslut i frågan den 23 november 2021 (EOAK/289/2021, på finska). Justitieombudsmannen ansåg i sitt beslut att underrättelsetillsynsombudsmannens ställningstagande inte kan anses vara juridiskt godtagbart. Justitieombudsmannen konstaterade i sitt beslut att privatlivet och skyddet för personuppgifter är tryggt i grundlagen och att ändamålsbegränsningen inte kan tolkas på ett sätt som försämrar de grundläggande fri- och rättigheterna. Brandväggsbestämmelserna i lagarna om underrättelseinhämtning anger under vilka förutsättningar information som fås genom metoder för underrättelseinhämtning ska, får eller inte får lämnas ut för brottsbekämpning. Rättsskyddsgarantierna när underrättelseinformation leder till en straffprocess samt förvaring och registrering för andra ändamål än underrättelseändamål av information som fås genom metoder för underrättelseinhämtning hänger samman med brandväggsbestämmelserna.

Riksdagens justitieombudsman genomförde på initiativ av skyddspolisen en granskning som hänger samman med justitieombudsmannens beslut av den 23 november 2021 om tillämpning av underrättelselagstiftningens så kallade brandväggsbestämmelser. Justitieombudsmannen upprättade ett granskningsprotokoll av den 29 december 2023 (EOAK/592/2022, på finska) om granskningen. Granskningen gällde sammanlagt 13 separata handlingar, genom vilka underrättelseinformation hade lämnats ut till den lokala polisen eller centralkriminalpolisen. Av granskningsprotokollet framgår att till den del information hade lämnats ut för brottsbekämpning hade detta skett inom de gränser som 5 a kap. 44 § 2 och 4 mom. i polislagen

tillåter. Till den del skyddspolisen hade lämnat ut information för inriktning av polisens verksamhet hade en begränsning av användningen av information bifogats i form av ett foljbrev till utlämnandet av uppgifter. I begränsningsklausulen stod följande: Skyddspolisen låter (polisenhet):en ta del av informationen för vidtagande av åtgärder. Denna handling ska behandlas som en sekretessbelagd handling i enlighet med 24 § 1 mom. 9 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, och med stöd av 11 § 2 mom. 1 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet är informationen inte partsoffentlig. Skyddspolisen lämnar ut informationen för skyddande av den nationella säkerheten. Den information om en målperson som lämnats ut i samband med denna delgivning kan endast användas för inriktning av sådan polisverksamhet som hänför sig till skyddet av den nationella säkerheten. Informationen i denna underrättelserapport får inte användas som bevisning vid förundersökning och inte heller som grund för hemliga tvångsmedel. Den information som lämnas ut i samband med delgivningen får ges till förundersökningsmyndigheterna för att användas för ovannämnda ändamål och informationen kan föras in i ett personregister som lämpar sig för behandlingen av ärendet, om förutsättningarna för inmatning uppfylls och de begränsningar som skyddspolisen fastställt för informationsbehandlingen och partsoffentligheten kan garanteras.

Enligt ombudsmannens granskningsprotokoll är det dock oklart om en myndighet kan fastställa en rättsligt bindande och förpliktande begränsning av rätten att använda den information som myndigheten lämnar ut till en annan nationell myndighet. Likaså är det oklart hur man juridiskt skulle kunna ingripa vid en eventuell överträdelse av en sådan begränsning. I granskningsprotokollet framförs att inriktning av polisverksamheten i sig nämns till exempel i 5 kap. 54 § 4 mom. i polislagen och i 13 § i polisens personuppgiftslag, men att det inte finns bestämmelser om begreppets innebörd. Vidare framförs det att det inte finns några bestämmelser i lag om utlämnande av information som fås genom metoder för underrättelseinhämtning för inriktning av polisens verksamhet. Enligt 5 kap. 54 § 4 och 5 mom. i polislagen får överskottsinformation dessutom alltid användas för förhindrande av brott, för inriktning av polisens verksamhet och som en utredning som stöder det att någon är oskyldig. Överskottsinformation får också användas för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. I 5 a kap. 44 § i polislagen föreskrivs det inte om utlämnande av information för inriktning av polisens verksamhet.

I granskningsprotokollet lyfts också 50 § 2 mom. i polisens personuppgiftslag fram. Enligt den bestämmelsen ska på utlämnande för brottsbekämpning av uppgifter som har fås genom en metod för underrättelseinhämtning 5 a kap. 44 § i polislagen iakttas. I 13 § 1 mom. i polisens personuppgiftslag finns bestämmelser om behandling av personuppgifter för andra ändamål än deras ursprungliga behandlingsändamål. I granskningsprotokollet lyfts förvaltningsutskottets betänkande (FvUB 39/2018 rd) fram där det ansågs att ”50 § 2 mom. för tydlighetens skull bör kompletteras med en hänvisning till 5 a kap. 44 § i polislagen, varvid det skulle bli helt klart att brandväggsbestämmelsen begränsar rätten att lämna ut personuppgifter när det är fråga om uppgifter som inhämtats genom metoder för underrättelseinhämtning”. Justitieombudsmannen anser att information som fås genom en metod för underrättelseinhämtning inte med stöd av 13 § 1 mom. 8 punkten och 50 § 2 mom. i polisens personuppgiftslag får lämnas ut för inriktning av polisverksamheten.

Vidare framförs i granskningsprotokollet att allmänt utlämnande av information för inriktning av polisverksamheten skulle lämna brottets (eller något annat hots) allvarlighetsgrad obeaktad och att utlämnandet av information som fås genom en metod för underrättelseinhämtning för inriktning av polisverksamheten faller utanför domstolskontrollen, även om informationen skulle användas som bevisning.

Riksdagens justitieombudsmans ställningstagande innebär att även på utlämnande av personuppgifter som inte har samband med ett brott och som har fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning ska brandväggsbestämmelserna i 5 a kap. 44 § i polislagen tillämpas. Eftersom förutsättningarna för utlämnande av information enligt bestämmelserna i paragrafen i fråga dock är bundna till straffskalan för brott, möjliggör den de facto inte utlämnande av sådana personuppgifter som inte har samband med brottet. Det kan till exempel vara fråga om observationsuppgifter om personer med koppling till sådan icke-kriminaliserad verksamhet som äventyrar den nationella säkerheten och som det är nödvändigt och motiverat att informera de behöriga myndigheterna om så att uppgifterna kompletterar lägesbilden. Det kan också vara fråga om till exempel sådan information om en persons farlighet som är väsentlig med tanke på polisens arbetarskydd.

Brandväggsbestämmelserna i polislagen begränsar skyddspolisens möjligheter att använda underrättelseinformation för att förhindra och avslöja brott som hör till deras uppgiftsområde eller lämna ut underrättelseinformation till förundersökningsmyndigheten för utredning av sådana brott. Av denna anledning omfattas bland annat röjande av säkerhetshemlighet, brott mot neutralitetsbestämmelserna eller upprätthållande av landsförrädisk förbindelse i enlighet med 12 kap. i strafflagen inte av skyddspolisens anmälningsskyldighet. Skyddspolisen får dock i vissa fall med stöd av 5 a kap. 44 § 1 och 2 mom. i polislagen anmäla röjande av säkerhetshemlighet eller upprätthållande av landsförrädisk förbindelse.

2.1.5 Överskottsinformation vid inriktning av polisens (brottsbekämpningsmyndigheternas) verksamhet samt brandväggsbestämmelser om skyddspolisens utlämnande av information

Enligt förundersökningslagen görs förundersökning av någon annan polis än skyddspolisen. Skyddspolisen har inte till uppgift att utreda brott. Förundersökningsmyndigheter är förutom polisen även gränsbevaknings-, tull- och militärmyndigheterna. Bestämmelser om deras förundersökningsbefogenheter finns i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018), lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) och lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014).

Enligt 53 § i polislagens 5 kap. om hemliga metoder för inhämtande av information avses med överskottsinformation information som fåtts genom teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter och teknisk observation, när informationen inte har samband med ett brott eller avvärjande av fara eller när den gäller något annat brott än det för vars förhindrande eller avslöjande tillståndet har getts eller beslutet fattats. Med stöd av 5 kap. 54 § 1 mom. får överskottsinformation användas vid utredning av brott när informationen gäller ett sådant brott för vars förhindrande det skulle ha varit tillåtet att använda sådana metoder för inhämtande av information som avses i 5 kap. i polislagen och som har använts då informationen har fåtts. Enligt 5 kap. 54 § 2 mom. i polislagen får överskottsinformation också användas, om användningen av överskottsinformationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av brottet och om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år eller det är fråga om något av de brott som nämns i 2 mom. Dessa brott är givande av muta, deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet, misshandel, dödsvållande, grovt vållande av personskada, deltagande i slagsmål, framkallande av fara eller utsättande, grovt hemfridsbrott, frihetsberövande, bortförande av barn, olaga hot eller olaga tvång, givande av muta i näringsverksamhet eller tagande av muta i näringsverksamhet, utpressning, förberedelse till allmänfarligt brott, tagande av muta, brott mot tjänsthemlighet, missbruk av tjänsteställning eller missbruk av Europeiska unionens medel, eller narkotikabrott.

Enligt 5 kap. 54 § 4 mom. i polislagen får överskottsinformation dessutom alltid användas för förhindrande av brott, för inriktning av polisens verksamhet och som en utredning som stöder

det att någon är oskyldig. Enligt regeringens proposition med förslag till polislag och vissa lagar i samband med den (RP 224/2010 rd) avses med användning av överskottsinformation för att inrikta förundersökningen att information indirekt utnyttjas på ett sådant sätt att den inte används som bevis eller läggs till grund för användning av en metod för inhämtande av information. Överskottsinformation kan användas för att inrikta polisens verksamhet till exempel när det gäller förhindrande eller avslöjande av brott, analysverksamhet, utredning av tröskeln för inledande av förundersökning eller inriktande av förundersökningen.

Enligt 5 kap. 54 § i polislagen föreskrivs i 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen om hur överskottsinformation som fåtts med stöd av den lagen får användas för att förhindra brott eller för sådana syften som nämns i 5 kap. 54 § 4 mom. i polislagen. Enligt 10 kap. 55 § i tvångsmedelslagen (806/2011) avses med överskottsinformation information som fåtts genom teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter och teknisk observation, när informationen inte har samband med ett brott eller när den gäller något annat brott än det för vars utredning tillståndet har getts eller beslutet fattats. Enligt 10 kap. 56 § 4 mom. i tvångsmedelslagen får överskottsinformation alltid användas för att förhindra brott, för att rikta in polisens, Tullens eller Gränsbevakningsväsendets verksamhet och som utredning som stöder det att någon är oskyldig.

I brandväggsbestämmelserna är det fråga om ett undantag från ändamålsbegränsningen för information som fåtts genom metoder för underrättelseinhämtning. I bestämmelserna har användningsändamål som avviker från underrättelseinhämtning för brottsbekämpning beaktats samt å andra sidan ett betydande samhällligt intresse i anslutning till utredning av allvarliga brott (förundersökning) och i synnerhet förhindrande av sådana brott.

När skyddspolisen tillämpar brandväggsbestämmelserna har utlämnande av information för utredning av brott begränsats till brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. I bestämmelserna om annan användning av överskottsinformation, som gäller polisen, är utlämnandet av information friare. Inom brandväggsbestämmelserna har utlämnandet av information för förhindrande av brott begränsats i 5 a kap. 44 § i polislagen till brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år, medan utlämnandet av information inte begränsas i bestämmelserna om användning av överskottsinformation.

I 5 kap. 54 § i polislagen och i 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen föreskrivs det om hur brottsbekämpande myndigheter får använda överskottsinformation vid inriktningen av verksamhet. Begreppet inriktning av verksamheten och dess tillämpningspraxis är etablerade. Överskottsinformation får användas för inriktning av verksamheten oberoende av brottens allvarlighetsgrad (straffgränser).

Vid skyddspolisen begränsar brandväggsbestämmelserna också utlämnandet av information som fåtts genom alla andra metoder än sådana som endast gör intrång i skyddet för kommunikationens konfidentialitet. I fråga om polisen i övrigt är det också möjligt att använda information som fåtts genom andra metoder, såsom systematisk observation och optisk observation, till exempel för utredning av brott.

2.2 Utlämnande av personuppgifter till Nordatlantiska fördragsorganisationen

Enligt 51 § 1 mom. i polisens personuppgiftslag får skyddspolisen trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till utländska säkerhets- och underrättelsetjänster och till utländska myndigheter som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, att trygga rätts- och samhällsordningen, att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning, samt till

Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) och Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol), om utlämnandet är nödvändigt för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppdrag. Efter det att Finland blev observatörsmedlem i Nato sommaren 2022 har skyddspolisen deltagit i verksamheten i Natos kommitté för civil underrättelseverksamhet. Genom Finlands Natomedlemskap blev Finlands militära och civila underrättelseinhämtning en del av alliansens underrättelsegemenskap. I den nationella underrättelseverksamheten framhävs bilateralt och multilateralt samarbete. Eftersom Finland har blivit medlem i Nato bör till momentet fogas Nordatlantiska fördragsorganisationen som mottagare så att skyddspolisen kan lämna ut personuppgifter.

2.3 Lagen om militär underrättelseverksamhet

På motsvarande sätt som i fråga om civil underrättelseverksamhet trädde lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019) i kraft den 1 juni 2019.

Till skillnad från 5 a kap. 44 § i polislagen föreskrivs det i fråga om militär underrättelseverksamhet om den så kallade brandväggen, det vill säga utlämnande av brottsinformation i 79–81 § i lagen om militär underrättelseverksamhet. Till sitt innehåll motsvaras bestämmelserna av bestämmelserna i 5 a kap. 44 § i polislagen. I bestämmelserna föreskrivs det om militärunderrättelsemyndigheternas skyldighet eller rättighet att anmäla ett allvarligt brott som upptäcks medan vilken som helst metod för underrättelseinhämtning används till centralkriminalpolisen eller någon annan behörig myndighet på det sätt som anges i bestämmelserna med beaktande av allvarlighetsgraden hos det brott som kan antas ha begåtts eller som är på färde.

Vid utlämnande av information som fåtts genom metoder för militär underrättelseinhämtning är det fråga om en avvikelse från ändamålsbegränsningen för informationen. Sådan information om ringa brott som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning får inte lämnas ut för brottsbekämpning. Militärunderrättelsemyndigheterna är dock skyldiga att för brottsbekämpning lämna ut information om de allvarligaste brotten i enlighet med de begränsningar som föreskrivs i lag.

De ställningstaganden av riksdagens justitieombudsman och underrättelsetillsynsombudsmannen som det redogörs för ovan i denna proposition gäller också militärunderrättelsemyndigheterna på motsvarande sätt som skyddspolisen.

2.4 Förändring i säkerhetssituationen

Enligt statsrådets redogörelse om förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön (SRR 1/2022 rd) har Rysslands invasion av Ukraina inneburit en grundläggande förändring i Finlands och Europas omvärld och säkerhetspolitiska miljö. Krig orsakar hot också mot den inre säkerheten.

Enligt statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska redogörelse (SRR 3/2024 rd) sörjer Finland för utvecklingen av den nationella underrättelseverksamheten så att den motsvarar de ökade kraven och förändringarna i säkerhetsmiljön. Finland har beredskap att identifiera, förebygga och bekämpa spionage, hybridpåverkan, terrorism och militära hot i såväl den fysiska världen som cybervärlden. Utöver det redan etablerade internationella underrättelsesamarbetet deltar Finland aktivt i Natos underrättelsesamarbete.

Enligt Nationell riskbedömning 2023 (inrikesministeriets publikationer 2023:5) antas brottsligheten i framtiden bli mångsidigare och mer avancerad. Typiska drag i brottslighetsutvecklingen är att våld, skjutvapen och narkotika används i allt högre grad och att

gränsöverskridande brott som riktas helt eller delvis mot informationsnät ökar och blir allt allvarligare och mångsidigare. Allt yngre personer är också involverade i allvarliga våldsrelaterade brott och narkotikarelaterade brott. Vidare antas den organiserade brottsligheten öka, hårdna och bli mer internationell över de närmaste åren, som en återspeglning av den allmänna utvecklingstrenden i de övriga EU-länderna.

I skyddspolisens årsbok 2023 beskrivs Finlands omvärld och säkerhetspolitiska miljö och i den granskas relationen mellan Ryssland och Kina, Rysslands påverkan samt terrorism. Rysslands invasion av Ukraina och den skärpta stormaktskampen återspeglar ett brytningsskede i de globala maktkonstellationerna. I stället för öppet samarbete framhävs för närvarande motsättningar och aggressiva handlingar, spioneri och fientlig påverkan i relationerna mellan staterna. I översikten över den nationella säkerheten 2023 granskas fenomen som hör till skyddspolisens ansvarsområde och utvärderas deras utveckling. Finland och finländarna är föremål för underrättelseinhämtning som utförs av särskilt Ryssland och Kina. Hoten mot den nationella säkerheten förändras kontinuerligt bland annat till följd av digitaliseringen av samhället och den tekniska utvecklingen. I Översikt av den nationella säkerheten 2025 konstateras det att Ryssland och Kina utgör det största underrättelsehotet mot Finland och att Kinas underrättelseintresse för Finland är långvarigt och kontinuerligt. Finland intresserar också vissa tredjeländer, såsom Iran, ur underrättelsesynpunkt.

Polisens underrättelseinhämtning och kunskapsbaserade ledning är kopplade till lägesinformation i rätt tid (observationer) och analys av den informationen. Detta är genomgående fallet inom polisens verksamhetsområde i allmänhet och i synnerhet vid avvärjandet av hybridhot och motarbetandet av terrorism. Det centrala är att få en förvarning om ett hot mot vår säkerhetspolitiska miljö och därefter om förmågan att upptäcka avvikelser samt att snabbt göra en korrekt analys av detta för planeringen och inriktningen av verksamheten.

3 Målsättning

Efter att 5 a kap. i polislagen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft 2019 och lagen om militär underrättelseverksamhet stiftades har Finlands säkerhetspolitiska miljö förändrats avsevärt och permanent. De så kallade hybridhoten, det vill säga en främmande stats osakliga påverkan och risken för detta, har ökat. Dessa hot är en utmaning för den nationella säkerheten och försvaret. I och med Finlands Natomedlemskap har förändringarna i hotmiljön ytterligare ökat. Ansvar och de åtgärder som behövs kan inte hanteras av bara ett ministerium eller en myndighet. Det internationella och det inhemska samarbetet samt informationsutbytet får ännu större betydelse än tidigare. Samtidigt är de nya säkerhetshoten asymmetriska och den traditionella indelningen i inre säkerhet och yttre säkerhet låter sig inte längre göras. I dagsläget framträder hoten mot den yttre säkerheten ofta successivt och med avsikt på ett oklart sätt redan inom den inre säkerheten, bland annat som störningar i den allmänna ordningen och säkerheten, samt som andra störningar under normala förhållanden eller som informationspåverkan och utvecklas först därefter till ett eventuellt mer omfattande hot.

Utgångspunkten är att underrättelsemyndigheterna utövar sina befogenheter genom att inhämta information för att skydda den nationella säkerheten, stödja statsledningens beslutsfattande och andra myndigheters lagstadgade uppgifter med anknytning till den nationella säkerheten. Underrättelsemyndigheterna har inte alltid sådana egna befogenheter som bemötandet av hot mot den nationella säkerheten skulle kräva. Därför är det med tanke på den nationella säkerheten, samhällets helhetsintresse och förebyggandet av de allvarligaste hoten och sådana brott som eventuellt anknyter till dem nödvändigt att de behöriga myndigheterna i så stor utsträckning som möjligt kan få information om de hot mot vilka de kan ge skydd. Det är i

huvudsak polisen och i vissa fall någon annan brottsbekämpande myndighet som operativt svarar på brottsliga gärningar och i huvudsak utreder dem. Trots att hoten mot den nationella säkerheten i regel är förenade med ett utrikes- och säkerhetspolitiskt element, kan de ofta också behandlas som brott och i synnerhet när hoten förverkligas.

Syftet med denna proposition är att göra det möjligt för skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheterna att lämna ut information så att den nationella säkerheten ska kunna skyddas i tillräcklig utsträckning samt att förtydliga utlämnandet av sådan information om brott till polisen som fåtts genom användning av metoder för underrättelseinhämtning.

Syftet med denna proposition är att förtydliga polislagens brandväggsbestämmelser även på så sätt att bestämmelserna inte begränsar skyddspolisens eller militärunderrättelsemyndigheternas möjligheter att till Centralkriminalpolisen och andra behöriga myndigheter lämna ut sådan information som fåtts genom användning av metoder för underrättelseinhämtning om begångna landsförräderi-, högförräderi- eller terroristbrott eller om landsförräderi-, högförräderi- eller terroristbrott som ännu kan förhindras. Detta ska också gälla brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i mindre än tre år. Sådana brott är oäktsamt röjande av statshemlighet, brott mot neutralitetsbestämmelserna, upprätthållande av landsförrädisk förbindelse, olaglig militär verksamhet, resa i syfte att begå ett terroristbrott och främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott.

Ett centralt syfte med propositionen är att göra det möjligt för skyddspolisen att också i fortsättningen anmäla brott och lämna ut information för att skydda den nationella säkerheten och inrikta mottagarens verksamhet på något annat sätt när det är fråga om brott som avses i 44 § 3–5 mom. i den föreslagna lagen eller när det är fråga om ett ovannämnt landsförräderi-, högförräderi- eller terroristbrott.

Ett ytterligare syfte med propositionen är att göra det möjligt för skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheterna att lämna ut information som inte hänger samman med ett brott, inklusive personuppgifter, i situationer som inte är kopplade till brott eller när ett brott har ännu inte begåtts. Informationen kan vara viktig information om observationer till exempel av ett fenomen som det skulle vara bra att informera polisen eller någon annan behörig myndighet om för att informationen kompletterar lägesbilden. Polisen eller någon annan myndighet kan använda informationen för att skapa sig en lägesbild eller inrikta sin verksamhet. Då är det inte fråga om brottsinformation. När det gäller brottsbekämpning kan det dock vara fråga om betydande information när det gäller lägesbilden.

En ytterligare målsättning är att göra det möjligt för skyddspolisen att lämna ut personuppgifter till försvarsalliansen Nato genom att föreskriva om utlämnande av information till denna internationella organisation. Nordatlantiska fördragsorganisationen är en internationell organisation som består av Förenta staterna, Kanada och europeiska stater. Finland har varit medlem i Nordatlantiska fördragsorganisationen från och med den 4 april 2023. En central uppgift för organisationen är att garantera medlemsstaternas säkerhet med politiska och militära medel. Möjliggörandet av utlämnande av information främjar samarbetet kring civil underrättelseinhämtning inom ramen för Nato. För att göra saken tydlig föreskrivs det om möjligheten att också lämna ut personuppgifter till sådana Europeiska unionens byråer och institutioner som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, att trygga rätts- och samhällsordningen, att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga, avslöja och utreda brott och föra brott till åtalsprövning.

Ett ytterligare syfte med propositionen är att precisera bestämmelserna om utlämnande av information om internationellt samarbete i 5 a kap. 57 § i polislagen så att de innehållsmässigt

motsvarar bestämmelserna i 51 § i polisens personuppgiftslag. Skyddspolisen har behov av att också lämna ut annan slags sekretessbelagd information än personuppgifter till utländska aktörer på motsvarande sätt som skyddspolisen med stöd av den gällande polisens personuppgiftslag kan lämna ut personuppgifter. Sålunda bör bestämmelserna i polislagen och polisens personuppgiftslag om utlämnande av information vid internationellt samarbete motsvara varandra. Med annan slags information än personuppgifter avses till exempel lägesbildsinformation eller information om fenomen samt analyser.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Rubriken för 5 a kap. 44 § i polislagen ändras och paragrafens 1 och 2 mom. preciseras för att göra det tydligare att bestämmelserna endast tillämpas genom användning av metoder för underrättelseinhämtning och inte på anmälan och utlämnande av information som fåtts genom användning av metoder för underrättelseinhämtning.

Till 5 a kap. 44 § i polislagen fogas ett nytt 5 mom. I 5 mom. föreslås det att skyddspolisen alltid får anmäla landsförräderi-, högförräderi- och terroristbrott som enligt 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen är straffbara och lämna ut information om dem till den behöriga myndigheten.

Dessutom föreslås en ny 44 a § i polislagen, enligt vilken skyddspolisen för att skydda den nationella säkerheten och inrikta den behöriga myndighetens verksamhet på något annat sätt får anmäla vissa brott och lämna ut information om brotten. Avsikten är i synnerhet att öka möjligheterna att lämna ut information från underrättelsemyndigheterna till de behöriga myndigheter som när hot förverkligas ansvarar för det operativa svaret när det gäller såväl operativ fältverksamhet, brottsutredning som förebyggande av hot. Genom den föreslagna bestämmelsen ökas möjligheterna att utveckla säkerhetsmyndigheternas gemensamma lägesbild och att effektivt hantera hotmiljön och avvärja hot. Samtidigt förhindras genom de absoluta förbud mot användning av information att information som lämnas ut med stöd av momentet inte till någon del får användas som bevisning i brottmål eller som grund för tvångsmedel vid utredning av brott. Bestämmelsen skiljer sig från annan information som lämnas ut, eftersom den information som lämnas ut inte vid behov kan användas som bevisning och som grund för tvångsmedel. Genom bestämmelser om förbud mot utnyttjande tryggas också sekretessen för civil underrättelseinhämtning.

Genom propositionen görs det tydligare att på utlämnande av annan information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning än brottsinformation tillämpas inte brandväggsbestämmelserna utan 5 a kap. 55 § i polislagen eller 50 § i polisens personuppgiftslag även i det fall att mottagarna är brottsbekämpande myndigheter.

När det gäller 5 a kap. 44 a, 44 b och 55 § i polislagen är det i praktiken delvis fråga om en teknisk ändring och ett förtydligande i anslutning till ändringen av 44 §. I polislagens 5 a kap. 57 § om internationellt samarbete och i polisens personuppgiftslags 51 § om utlämnande av personuppgifter vid internationellt samarbete föreslås möjlighet att lämna ut information till Nordatlantiska fördragsorganisationen.

Det föreslås att 50 § i polisens personuppgiftslag förtydligas så att det i paragrafen slås fast att bestämmelser om utlämnande av personuppgifter som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning och som hänför sig till brott finns i brandväggsbestämmelserna i polislagen. I brandväggsbestämmelserna, det vill säga i 5 a kap. 44 § i polislagen, föreskrivs det sålunda endast om utlämnande av sådana personuppgifter som hänför sig till ett i paragrafen

avsett brott och som har fått genom användning av en metod för underrättelseinhämtning. Genom ändringen av bestämmelserna preciseras till denna del det i viss mån oklara nuläget när det gäller utlämnande av personuppgifter.

Bestämmelserna i 79–81 § i lagen om militär underrättelseverksamhet systematiseras genom att de gällande bestämmelserna flyttas mellan paragraferna till koherentare helheter. I och med ändringen gäller 79 § endast utlämnande av brottsinformation för brottsbekämpning och 80 § utlämnande av brottsinformation för inriktning av verksamheten samt utlämnande av information som utredning som stöder det att någon är oskyldig och förhindrande av vissa betydande faror eller skador.

Den föreslagna nya 80 a § innehåller bestämmelser om beslutsfattande om utlämnande av information och 81 § om anmälan om användning av brottsinformation samt användning av informationen i domstol.

I paragraferna görs motsvarande innehållsmässiga och tekniska ändringar som föreslås i 5 a kap. 44 § samt 44 a och 44 b § i polislagen i denna proposition.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Informationsutbytet mellan säkerhetsmyndigheterna fördjupar samarbetet ytterligare. Utlämnande i större utsträckning än tidigare av information som skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheterna fått genom användning av en metod för underrättelseinhämtning till en behörig myndighet säkerställer och effektiviserar den behöriga myndighetens verksamhetsmöjligheter i den nuvarande säkerhetspolitiska miljön.

De föreslagna bestämmelserna, enligt vilka skyddspolisen eller militärunderrättelsemyndigheterna alltid får anmäla och lämna ut information till en behörig myndighet om enligt strafflagen straffbara landsförräderi-, högförräderi- och terroristbrott som har upptäckts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning och som har begåtts eller som ännu kan förhindras, är förenliga med ändamålet med den information som hänför sig till förhindrande, avslöjande eller utredning av brott som hotar den nationella säkerheten och försvaret. Straffskalan för de ovannämnda brotten ger uttryck för hur allvarliga gärningarna är ur skuldsvinkel, men inte nödvändigtvis för hur skadliga och farliga gärningarna är när det gäller den nationella säkerheten, vilket påverkas bland annat av slaget av den information som är föremål för gärningen och vars spridning man strävar efter att förhindra eller hantera.

De föreslagna bestämmelserna påverkar inte Gränsbevakningsväsendet, eftersom det inte utreder de nämnda brotten. I enlighet med 22 § i gränsbevakningslagen (578/2005) kan Gränsbevakningsväsendet på begäran och under ledning av polisen delta i avvärvandet av brott som är avsedda att begås i terroristiskt syfte. Gränsbevakningsväsendets verksamhet gagnas av att skyddspolisen och militärunderrättelsemyndigheterna för skyddande av den nationella säkerheten och inriktning av den behöriga myndighetens verksamhet alltid får lämna ut sådan brottsinformation som fått genom användning av en metod för underrättelseinhämtning. Detta stärker Gränsbevakningsväsendets lägesbild i det nuvarande säkerhetsläget. Skyddspolisens och militärunderrättelsemyndigheternas möjlighet att lämna ut information för inriktning av den behöriga myndighetens verksamhet kan vara av betydelse också för Tullens lägesbild.

Syftet med brandväggsbestämmelserna är att begränsa utlämnandet av brottsinformation som fått genom metoder för underrättelseinhämtning till polisen och andra brottsbekämpande myndigheter för att säkerställa att metoderna för underrättelseinhämtning inte används för att kringgå polislagens bestämmelser om hemliga metoder för inhämtande av information och

tvångsmedelslagens bestämmelser om hemliga tvångsmedel och på så sätt garantera rätten till en rättvis rättegång. De föreslagna bestämmelserna, som tillåter att skyddspolisen lämnar ut brottsinformation för skyddande av den nationella säkerheten eller för inriktning av den behöriga myndighetens verksamhet, gör det inte möjligt att använda informationen som grund för hemliga metoder för inhämtande av information och som grund för tvångsmedel eller som bevisning i brottmål. I brottmål påverkas inte kravet på en rättvis rättegång av att skyddspolisens och militärunderrättelsemyndigheternas möjlighet att lämna ut information utvidgas på så sätt att skyddspolisen får lämna ut brottsinformation för skyddande av den nationella säkerheten och för inriktning av den behöriga myndighetens verksamhet på något annat sätt. Brandväggsbestämmelserna gäller endast brottsinformation som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning.

I och med Natomedlemskapet är Finland en del av den europeiska och den transatlantiska säkerhetsgemenskapen. Informationsutbytet i anslutning till skyddspolisens internationella samarbete effektiviseras också till denna del.

När det gäller ekonomiska konsekvenser så bedömdes de ekonomiska konsekvenserna för polisförvaltningen i regeringens proposition med förslag till lagstiftning om civil underrättelseinhämtning (RP 202/2017 rd) på ett riktgivande sätt och närmast endast med hänsyn till de ärenden som överförs till förundersökning. Skyddspolisen har efter att lagstiftningen om civil underrättelseinhämtning trädde i kraft lämnat ut information till polisen med stöd av brandväggsbestämmelserna och annan lagstiftning. Efter de ändringar som görs i denna regeringsproposition blir brandväggsbestämmelserna mer exakta och användbara, vilket innebär att utlämnandet av information från skyddspolisen till polisen sannolikt kommer att öka och medföra vissa konsekvenser för resurserna. Dessutom bör det fästas uppmärksamhet vid att de ärenden som överförs till polisen och i fråga om vilka det ännu är möjligt att förhindra brott kräver synnerligen stora resurser särskilt i en akut situation.

Denna regeringsproposition leder inte till ekonomiska konsekvenser för skyddspolisen, militärunderrättelsemyndigheterna och andra brottsbekämpande myndigheter än polisen.

De föreslagna bestämmelserna utvidgar inte underrättelsemyndigheternas befogenheter i fråga om underrättelseverksamhet. Utlämnandet av information på grundval av de reviderade brandväggsbestämmelserna kommer att ske inom ramen för det ursprungliga användningsändamålet. De föreslagna bestämmelserna försvagar inte skyddet av förtroliga meddelanden.

Propositionen ändrar inte myndighetsverksamheten i samband med utlämnande av information, och propositionen får inga konsekvenser för informationssystemen eller informationshanteringen.

Lagförslaget förbättrar den nationella säkerheten.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Vid beredningen av propositionen har ett centralt mål varit att förtydliga och uppdatera bestämmelserna. Det huvudsakliga alternativet till de föreslagna ändringarna är att bestämmelserna kvarstår oförändrade i enlighet med de gällande lagarna. Om nuläget inte ändras kvarstår de flertydigheter som noterats i den gällande lagstiftningen oförändrade och utlämnandet av information kommer fortfarande att vara begränsat och att inte ge möjlighet att

bemöta hoten från den förändrade omvärlden genom utlämnande av information för inriktning av den behöriga myndighetens verksamhet eller till Nordatlantiska fördragsorganisationen. De behöriga myndigheterna skulle inte ha möjlighet att utföra sina lagstadgade uppgifter så effektivt som möjligt i det nuvarande säkerhetsläget.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

I Europeiska unionen svarar medlemsstaterna för den nationella säkerheten. Det bör dock beaktas att EU-lagstiftningen omfattar områden som har direkt eller indirekt betydelse för den nationella säkerheten och behörighetsfördelningen enligt artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen (FEU). När det gäller brandväggsbestämmelserna är det fråga om en nationell lösning. Europeiska människorättskonventionen beaktas när underrättelseverksamheten regleras.

Enligt Europeiska unionens domstol omfattar tillämpningsområdet för direktiv 2002/58 sådan nationell reglering enligt vilken tillhandahållare av elektroniska kommunikationstjänster ska lagra trafikuppgifter och lokaliseringsuppgifter för att skydda den nationella säkerheten och bekämpa brottslighet. (QdN punkterna 100–104 och Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra punkt 28).

Domstolen har i sina avgöranden *SpaceNet och Telekom Deutschland* samt *Commissioner of An Garda Síochána m.fl.* ansett att direktivet om integritet och elektronisk kommunikation inte utgör hinder för följande nationella lagstiftningsåtgärder som, i syfte att skydda nationell säkerhet, bekämpa grov brottslighet och förhindra allvarliga hot mot allmän säkerhet, föreskriver:

- en riktad lagring av trafik- och lokaliseringsuppgifter vilken, på grundval av objektiva och icke-diskriminerande faktorer, är avgränsad genom de kategorier av personer som berörs eller genom ett geografiskt kriterium, för en period som är tidsmässigt begränsad till vad som är strängt nödvändigt men som kan förlängas,
- en generell och odifferentierad lagring av uppgifter om identiteten beträffande användare av elektroniska kommunikationsmedel för att skydda nationell säkerhet, bekämpa brottslighet och skydda allmän säkerhet. En förutsättning är dock att denna lagstiftning, genom klara och precisa regler, säkerställer att lagringen av uppgifterna i fråga iakttar tillämpliga materiella och formella villkor, och att de berörda personerna förfogar över effektiva garantier mot riskerna för missbruk.

Europeiska unionens domstol har med hänsyn till Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna bedömt den reglering som innebär intrång i skyddet för privatlivet och ansett bland annat att det har föga betydelse huruvida uppgifterna i fråga om privatlivet är av känslig art eller huruvida de berörda har fått utstå eventuell olägenhet på grund av intrånget (punkt 33 i *Digital Rights Ireland*, se även punkt 75 i domen i målet *Österreichischer Rundfunk m.fl.*, C-465/00, C-138/01 och C-139/01, EU:C:2003:294). Europeiska unionens domstol har också ansett att skyldigheten att under en viss tid lagra uppgifter om en persons privatliv och personens kommunikation som sådan innebär ett ingrepp i de rättigheter som garanteras i artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Dessutom utgör behöriga nationella myndigheternas tillgång till uppgifterna ett ytterligare ingrepp i denna grundläggande rättighet (*Digital Rights Ireland*, punkterna 34–35).

I Europeiska människorättskonventionen gäller artikel 8 rätt till skydd för privat- och familjeliv. Enligt artikel 8.1 i konventionen har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Enligt artikel 8.2 får en offentlig myndighet inte inskränka åtnjutande av denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska

välstånd eller till förebyggande av oordning eller brott till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter. I artikel 13 i konventionen ska var och en, vars i konventionen angivna fri- och rättigheter kränkts, ha tillgång till ett effektivt rättsmedel inför en nationell myndighet och detta även om kränkningen förövats av en person som har handlat i egenskap av offentlig myndighet.

Bland annat det beslut som Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna meddelat i målet *Ships Waste Oil Collector B.V. v. the Netherlands* – 2799/16 (Judgment 16.5.2023, Section III) företräder ny rättspraxis. Beslutet kan i viss mån anses vara jämförbart med utlämnande av information som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning. Det var fråga om utlämnande till en annan brottsbekämpande myndighet av information som lagligen erhållits vid förundersökning. Käranden hävdade att det inte hade förutsetts att informationen skulle lämnas ut till och användas av en annan myndighet och att förfarandegarantierna var otillräckliga. Utlämnandet till en annan myndighet av information som inte var relevant för förundersökningen hade kränkt de rättigheter som grundar sig på artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna. Enligt Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna hade det med hänsyn till konventionens artikel 8 om rätt till skydd för privat- och familjeliv inte brutits mot konventionens artikel 13 om rätt till ett effektivt rättsmedel. Käranden hade haft tillgång till ett effektivt rättsmedel för anförande av besvär. Målet överfördes till den stora kammaren vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna den 25 september 2023.

6 Remissvar och justitiekanslerns förhandsgranskning

6.1 Remissvar

Propositionen har beretts i en arbetsgrupp som tillsatts av inrikesministeriet. Genom en remissbegäran daterad den 19 juli 2024 begärde inrikesministeriet utlåtanden om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 5 a kap. i polislagen, 7 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och lagen om militär underrättelseverksamhet. Remisstiden gick ut den 9 september 2024. Ett separat sammandrag av utlåtandena har utarbetats. Utlåtanden lämnades av riksdagens justitieombudsman, justitiekanslern i statsrådet, kommunikationsministeriet, justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Helsingfors hovrätt, Försörjningsberedskapscentralen, Centrankriminalpolisen, Polisstyrelsen, huvudstaben, Gränsbevakningsväsendet, skyddspolisen, underrättelsetillsynsombudsmannen, dataombudsmannen, Tullen, Amnesty International Finländska sektionen rf, Electronic Frontier Finland – Effi ry, Finlands näringsliv rf, FiCom ry, Finnish Information Security Cluster – Kyberala ry, Finlands Advokater, Suomen Journalistiliitto – Finlands Journalistförbund ry och en privatperson.

I utlåtandena ansågs det att de föreslagna ändringarna i princip behövs och kan understödjas. Det ansågs viktigt att myndigheterna har ändamålsenliga och effektiva befogenheter att sköta sina uppgifter som anknyter till säkerheten i samhället och att eventuella flertydigheter i bestämmelserna undanröjs. De föreslagna ändringarna ansågs allmänt taget främja målen för regeringspropositionen och den strategiska helhet i regeringsprogrammet som gäller en trygg och resilient rättsstat. Många remissinstanser understödde utgångspunkten att för skyddande av den nationella säkerheten kan information som inhämtats genom metoder för underrättelseinhämtning utnyttjas effektivare. Samtidigt ansågs detta vara en betydande utmaning särskilt med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna, såsom integritetsskyddet, vilket förutsätter noggrannare reglering. Begreppet nationell säkerhet och utvidgningen av befogenheter ansågs delvis vara vaga. I utlåtandena

fästes särskild uppmärksamhet vid kraven på noggrann avgränsning och exakthet i lagstiftningen och det förutsattes att den fortsatta beredningen fokuserar på en tydligare motivering av ändringarna i synnerhet när det gäller ändamålsbegränsningen och brottsbekämpningen samt på fördjupning av dryftandet av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna. Förslaget enligt vilket underrättelseinformation i större utsträckning ska kunna lämnas ut till exempel för brottsutredning kritiserades särskilt på grund av att rättsskyddet och integriteten äventyrades. Med hänsyn till de mänskliga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna bör man särskilt överväga om de föreslagna ändringarna har sådana godtagbara grunder som ett vägande samhälleligt behov kräver och om de föreslagna ändringarna är nödvändiga och proportionerliga. Det framgick också att begreppen skyddande av den nationella säkerheten och inriktning av myndigheternas verksamhet behöver preciseras.

Med anledning av remissvaren har vissa ändringar, preciseringar och kompletteringar gjorts i propositionen. Paragrafstrukturen i brandväggsbestämmelserna i polislagen reviderades så att den överensstämmer med motsvarande bestämmelser i lagen om militär underrättelseverksamhet.

Med anledning av utlåtandena fogades till regeringspropositionen avsnitt 2.1.5, som gäller brottsbekämpande myndigheters överskottsinformation vid inriktning av verksamheten och brandväggsbestämmelser om skyddspolisens utlämnande av information.

Med anledning av remissvaren kompletterades definitionen av mottagarna av information i den föreslagna 5 a kap. 44 § i polislagen så att utöver centralkriminalpolisen någon annan behörig förundersökningsmyndighet kan vara mottagare.

Med anledning av remissvaren preciserades den föreslagna 5 a kap. 44 a § i polislagen, som gäller utlämnande av brottsinformation för skyddande av den nationella säkerheten och för inriktning av mottagarens verksamhet på något annat sätt, så att skyddspolisen får anmäla och lämna ut information om brott som avses i de föreslagna 5 a kap. 44 § 3–5 mom. i polislagen. Detta utvidgar inte kretsen av brott där skyddspolisen efter prövning kan lämna ut information till brottsbekämpande myndigheter om brott som redan har begåtts eller som ännu kan förhindras. I de föreslagna 44 § 1 och 2 mom. föreskrivs det på samma sätt som i den gällande lagen om skyddspolisens anmälningsskyldighet vid så kallade extra grova brott.

Bestämmelserna i 51 § i polisens personuppgiftslag preciserades genom att nämna Europeiska unionens institutioner och byråer i bestämmelsen. I bestämmelsen nämns inte längre Europol, som är Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning, separat. Men till bestämmelsen fogades åter Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol).

Propositionen får inga konsekvenser för förbuden eller rättigheterna att vittna enligt rättegångsbalken och förundersökningslagen samt tvångsmedelslagen.

6.2 Justitiekanslerns förhandsgranskning

Enligt justitiekanslerns förhandsgranskningspromemoria (OKV/2389/23/2024-OKV-3) har regeringens proposition i huvudsak ändrats på ett berömligt sätt efter remissbehandlingen. Även största delen av de frågor som justitiekanslern lyfte fram i sitt utlåtande har beaktats.

Justitiekanslern anser att den föreslagna 44 a § i lag 1 inte vid den fortsatta beredningen har ändrats så att den helt motsvarar principerna om kravet på exakthet och noggrann avgränsning eller principen om ändamålsbegränsning. I förhandsgranskningspromemorian framförs att uttrycket ”för inriktning av den behöriga myndighetens verksamhet på något annat sätt” är för

brett. Antingen ska formuleringen av paragrafen ändras eller så ska det i motiveringen till lagstiftningsordningen tydligare lyftas fram att bestämmelsernas förhållande till kriteriet för exakthet och noggrann avgränsning i grunderna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna samt till grundlagsutskottets utlåtandepraxis om ändamålsbegränsning är spänt. I fråga om det senare ska det i motiveringen också tas ställning till hur man i dessa bestämmelser på allmän nivå och inte enbart i fråga om 44 a § undviker det som grundlagsutskottet uttrycker oro för, det vill säga att annan verksamhet än sådan som hänför sig till det ursprungliga användningsändamålet inte får bli det huvudsakliga eller ens betydande sättet att använda registret. Med anledning av iakttagelserna i förhandsgranskningspromemorian har avsnittet om lagstiftningsordning i regeringspropositionen kompletterats med tanke på kriteriet för noggrann avgränsning samt ändamålsbegränsning av informationen.

I förhandsgranskningspromemorian konstateras det att i fråga om både 44 och 44 a § i lag 1 nämns i olika moment inkonsekvent de myndigheter som information lämnas ut till. I 44 § 1 mom. är det centralkriminalpolisen eller en annan behörig förundersökningsmyndighet, i 2 mom. en behörig myndighet, i 3 mom. centralkriminalpolisen eller en annan behörig förundersökningsmyndighet, i 4 mom. en behörig myndighet och i 5 mom. en behörig myndighet som avses i 1 och 2 mom., vilket antagligen avser både centralkriminalpolisen, en behöriga förundersökningsmyndighet och en behörig myndighet. I 44 a § i lag 1 upprepas problemet. Enligt förhandsgranskningspromemorian måste bestämmelserna förtydligas. Det framgår inte heller av motiveringen i regeringspropositionen om den behöriga förundersökningsmyndigheten och den behöriga myndigheten är samma sak. Samma oklarhet gäller 79 och 80 § i lagen om militär underrättelseverksamhet. När det gäller bestämmelserna i polislagen i regeringspropositionen konstateras det att förslagen motsvarar de gällande bestämmelserna med smärre tillägg. Till specialmotiveringen har i fråga om förundersökningsmyndigheterna fogats en hänvisning till förundersökningslagen. När det gäller brottsbekämpningsuppgifter, såsom uppgifter för den myndighet som är behörig att förhindra brott, har det till specialmotiveringen fogats hänvisningar till polislagen, till lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018), till lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) och när det gäller försvarsmakten till lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014). Till bestämmelserna har fogats omnämmanden av myndigheterna.

I förhandsgranskningspromemorian framförs det att rätten till en rättvis rättegång tangeras i motiveringen till lagstiftningsordningen, men att frågan inte granskas närmare i regeringspropositionen. Frågan lyftes upp i flera utlåtanden. Till denna del ska det också beaktas att det i motiveringen i regeringspropositionen på sidan 42 konstateras följande: ”I den föreslagna ändringen av 5 a kap. 44 § samt 44 a § i polislagen beaktas det som grundlagsutskottet tidigare yttrat och utvidgas inte kretsen av de brott som information kan lämnas ut om.”. I promemorian konstateras det att detta betraktelsesätt väcker frågor, eftersom 44 § 5 mom. verkar utvidga kretsen av de brott som information kan lämnas ut om. Propositionens avsnitt om lagstiftningsordningen har kompletterats med anledning av förhandsgranskningspromemorian.

Justitiekanslern fäste tidigare i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att det i bestämmelserna ska säkerställas att lagstiftningen inte öppnar möjligheter att utnyttja underrättelseverksamheten för att kringgå polislagens bestämmelser om hemliga metoder för inhämtande av information eller tvångsmedelslagens bestämmelser om hemliga tvångsmedel (se till exempel [GrUU 35/2018 rd](#), s. 23). I regeringspropositionen förblir det fortfarande oklart på vilket sätt problemet kan undvikas. I förhandsgranskningspromemorian anses det att motiveringen ska kompletteras. Med anledning av detta uttalande har avsnittet om lagstiftningsordning i regeringspropositionen kompletterats.

I förhandsgranskningspromemorian konstateras att det i regeringspropositionen anses att ett utlåtande av grundlagsutskottet behövs. Detta ställningstagande ska motiveras så att det tydligt framgår för utskottet vilka nya frågor om tolkningen av grundlagen som kräver ett utlåtande. Med anledning av detta uttalande har avsnittet om lagstiftningsordning i regeringspropositionen kompletterats.

7 Specialmotivering

7.1 Polislagen

5 a kap. Civil underrättelseinhämtning

39 §. *Beslut om användning av metoder för underrättelseinhämtning i vissa fall.* I hänvisningsbestämmelsen i 3 mom. föreslås en teknisk ändring till följd av ändringen i 5 a kap. 44 §. Enligt förslaget hänvisas det till 44, 44 a, 44 b och 47 § i momentet.

44 §. *Anmälan om brottsmisstanke och utlämnande av brottsinformation för brottsbekämpning.* I paragrafen föreslås bestämmelser om en så kallad brandvägg, det vill säga om de förutsättningar under vilka skyddspolisen är skyldig att till de brottsbekämpande myndigheterna anmäla eller får anmäla brott som kommit till skyddspolisens kännedom genom användning av en metod för underrättelseinhämtning och under vilka skyddspolisen har ålagts att lämna ut eller får lämna ut brottsinformation till de brottsbekämpande myndigheterna för förhindrande och utredning av brott. Av tydlighetsskäl föreslås det att paragrafens struktur ändras så att den nya 44 § delas upp i fyra moment och i huvudsak endast innehåller bestämmelserna ur de två första momenten i den gällande 44 §. I momenten görs vissa ringa preciseringar och tillägg. Det övriga innehållet i den gällande 44 § överförs till nya 44 a, 44 b och 44 c §. Dessutom fogas till 44 § ett helt nytt 5 mom. där det är fråga om utlämnande av brottsinformation till brottsbekämpande myndigheter för ett syfte som är förenligt med det ursprungliga användningsändamålet. Det föreslås att rubriken för paragrafen ändras så att den bättre ger uttryck för innehållet i paragrafen. Paragrafens nuvarande rubrik är "Utlämnande av information som erhållits vid civil underrättelseinhämtning för brottsbekämpning", vilket kan leda till uppfattningen att det i paragrafen föreskrivs om utlämnande för brottsbekämpning av vilken som helst information som erhållits vid civil underrättelseinhämtning. Den föreslagna nya rubriken är "Anmälan om brottsmisstanke och utlämnande av brottsinformation för brottsbekämpning" och ger uttryck för att regleringen endast gäller brottsinformation och inte information som fås genom någon annan metod för civil underrättelseinhämtning, inte anmälan och inte utlämnande till brottsbekämpande myndigheter. Bestämmelser om utlämnande av annan information än sådan som gäller brott, till exempel allmänna analyser av verksamhetsmiljön samt information som är väsentlig med tanke på polisens arbetarskydd, finns i 5 a kap. 55 § i polislagen och i 7 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

I 1 mom. föreskrivs det om så kallat obligatoriskt utlämnande av brandväggsinformation för utredning av brott. Det är fråga om en för skyddspolisen föreskriven skyldighet att anmäla till centralkriminalpolisen ett brott som har begåtts och om vilket information fås genom en metod för underrättelseinhämtning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Momentets innehåll motsvarar i praktiken innehållet i den första meningen i den gällande 44 § 1 mom. i polislagen, men vissa preciseringar görs i det. I det gällande momentets första mening står följande: "Skyddspolisen ska utan ogrundat dröjsmål anmäla till centralkriminalpolisen, om det medan en metod för underrättelseinhämtning används framkommer att det kan antas att ett sådant brott har begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år." Det föreslås att uttrycket "om det medan en metod för underrättelseinhämtning används" i meningen ändras till "om det av information som fås

genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer”. Ändringen behövs för att uttrycka att brandväggsbestämmelserna endast tillämpas på utlämnande av sådan information som skyddspolisen har fått genom någon av de metoder för underrättelseinhämtning som räknas upp i 5 a kap. 2 §. Även om det hittills i praktiken inte har rått oklarhet kring bestämmelsens innehåll, är det möjligt att tolka det gällande uttrycket också så att brandväggsbestämmelserna ska tillämpas på utlämnande av information som skyddspolisen har fått på vilket sätt som helst, om informationen har fåtts under den period då någon metod för underrättelseinhämtning har använts. Skyddspolisen kan under den tid då skyddspolisen utför till exempel teleavlyssning avseende en viss person få exempelvis genom ett tips från en medborgare eller med hjälp av uppföljning av allmänt tillgängliga öppna informationskällor information om ett brott som personen har begått. Genom preciseringen förtydligas det att brandsväggsbestämmelserna i momentet inte gäller och sålunda inte heller begränsar utlämnande till centralkriminalpolisen av sådan information som fåtts på något annat sätt än genom en metod för underrättelseinhämtning.

Till momentet fogas en annan mening med stöd av vilken skyddspolisen får lämna ut information om ett brott som avses i momentet till centralkriminalpolisen eller någon annan myndighet som svarar för förundersökningen av brottet. Enligt 2 kap. 1 § i förundersökningslagen görs förundersökning av någon annan polis än skyddspolisen. (26.4.2019/585). Förundersökningsmyndigheter är förutom polisen även gränsbevaknings-, tull- och militärmyndigheterna. Bestämmelser om deras förundersökningsbefogenheter finns i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018), lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) och lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014). Förutom förundersökningsmyndigheterna deltar även åklagaren i förundersökning. Denna reglering begränsar inte samarbetet med militärunderrättelsemyndigheterna, eftersom de inte har en brottsbekämpningsuppgift.

Sålunda föreslås det att bestämmelsen kompletteras så att det av den framgår att skyddspolisen utöver skyldighet att till centralkriminalpolisen anmäla ett brott som upptäckts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning och vars strängaste straff är minst sex år också har rätt att mer allmänt lämna ut information till centralkriminalpolisen eller någon annan myndighet som svarar för förundersökningen av ett sådant brott när informationen fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning. Ordet ”anmäla” som för närvarande används i bestämmelsen kan i första hand anses hänvisa till situationer där skyddspolisen upptäcker ett sådant allvarligt brott som myndigheterna inte tidigare har känt till och därefter fäster centralkriminalpolisens uppmärksamhet på att brottet har skett. Det finns skäl att förtydliga bestämmelserna så att de också gäller sådana situationer där centralkriminalpolisen eller någon annan myndighet som svarar för förundersökningen av ett brott redan har känt till och undersöker brottet. Förundersökningsmyndighetens kännedom om ett brott kan grunda sig till exempel på myndighetens egen avslöjande verksamhet, en brandväggsanmälan som skyddspolisen har gjort tidigare eller en brottsanmälan som förundersökningsmyndigheten har tagit emot av någon annan, exempelvis ett brottsoffer eller en utomstående. Om skyddspolisen genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får sådan information om ett brott som förundersökningsmyndigheten redan känner till från tidigare, ska skyddspolisen kunna lämna ut informationen inom de gränser som anges i bestämmelserna i momentet. Det preciserande tillägg som görs i momentet innebär sålunda att skyddspolisen oberoende av om polisen redan från tidigare har känt till brottet i fråga eller inte får lämna ut brottsinformation som skyddspolisen fått genom användning av en metod för underrättelseinhämtning. Enligt förslaget kan brottsinformation lämnas ut inte bara på initiativ av skyddspolisen utan också med anledning av en begäran som förundersökningsmyndigheten riktat till skyddspolisen. Det finns skäl att framhäva att preciseringen av bestämmelserna så att skyddspolisen på begäran får lämna ut sådan brottsinformation som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning inte innebär

rätt att använda metoder för underrättelseinhämtning för att kringgå polislagens bestämmelser om hemliga metoder för inhämtande av information och tvångsmedelslagens bestämmelser om hemliga tvångsmedel. En metod för underrättelseinhämtning får inte användas på begäran av förundersökningsmyndigheten och syftet med användningen kan inte vara att inhämta information om ett brott för förundersökningsmyndigheten. En metod för underrättelseinhämtning får användas endast för inhämtande av information om någon sådan verksamhet enligt 5 a kap. 3 § i polislagen och 3 § i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik (582/2019) som allvarligt hotar den nationella säkerheten. Användningen av en metod för underrättelseinhämtning ska också i övrigt uppfylla de allmänna och särskilda förutsättningar för användning av en metod som föreskrivs i 5 a kap. i polislagen eller i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik. Om skyddspolisen vid användningen av en metod för underrättelseinhämtning dock får information om inte bara ett hot mot den nationella säkerheten utan också om ett brott, ska den inom de gränser som brandväggsbestämmelserna anger både kunna anmäla brottet till centralkriminalpolisen och lämna ut information om brottet till centralkriminalpolisen eller någon annan myndighet som svarar för förundersökningen av brottet.

I de fall där den anmälan om brott som avses i momentets första mening alltid görs till centralkriminalpolisen kan mottagaren av information som utlämnas med stöd av momentets andra mening vara utöver centralkriminalpolisen också någon annan myndighet som svarar för förundersökningen av brottet. Eftersom information lämnas ut om ett sådant allvarligt brott som myndigheterna redan känner till, kan det antas att en förundersökning av brottet pågår. Det är inte nödvändigtvis centralkriminalpolisen som ansvarar för förundersökningen av brottet i fråga, utan det kan vara till exempel en lokal polisinsättning som ansvarar för den. Då ska brottsinformationen kunna lämnas ut direkt till den polisinsättning som sköter förundersökningen av brottet.

Bestämmelser om de prövningskriterier som ska tillämpas på överföring av en anmälan som avses i 1 mom. genom beslut av chefen för skyddspolisen eller på utlämnande av brottsinformation finns i 44 b §.

I 2 mom. föreskrivs det om obligatoriskt utlämnande av brandväggsinformation för förhindrande av brott. Det är fråga om en för skyddspolisen föreskriven skyldighet att för förhindrande av brott utan dröjsmål anmäla till den behöriga myndigheten ett sådant brott som ännu kan förhindras och om vilket information fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år.

Momentets innehåll motsvarar i praktiken innehållet i den första meningen i det gällande 44 § 2 mom. i polislagen, men det föreslås liknande preciseringar som i 1 mom. i det. Uttrycket ”om det medan en metod för underrättelseinhämtning används” ändras sålunda till ”om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer” för att förtydliga att bestämmelserna i momentet endast tillämpas på anmälan av sådan information som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning. Det finns ingen orsak att begränsa utlämnande till en behörig myndighet av information som behövs för förhindrande av brott och som fåtts på något annat sätt än genom användning av en metod för underrättelseinhämtning, eftersom informationen inte har fåtts genom de befogenheter för underrättelseinhämtning som föreskrivits särskilt för skyddspolisen. Dessutom preciseras i fråga om brott ”en behörig myndighet” till ”en myndighet som är behörig att förhindra brottet”. Beroende på det brott som anmäls kan antingen någon polisenhet eller Tullen, Gränsbevakningsväsendet eller Försvarsmakten ha behörighet att förhindra brottet. Med behörig myndighet avses de ovannämnda myndigheterna. Med stöd av 1 § i polislagen är

förebyggande av brott en av polisens uppgifter. Bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom brottsbekämpning finns i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018), när det gäller Tullen i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) och när det gäller försvarsmakten i lagen om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014). En ny lag om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (89/2025) träder i kraft den 1 december 2025.

För det andra ändras momentet på motsvarande sätt som i 1 mom., så att det i fortsättningen ska gälla inte bara faktisk anmälan om brott som är på färde utan också annat utlämnande av information om ett sådant brott. Tillägget behövs för att säkerställa att skyddspolisen har möjlighet att för förhindrande av brott lämna ut ytterligare information till den behöriga myndigheten när det gäller ett brott som myndigheten i fråga redan är medveten om att är på färde. Det kan till exempel vara fråga om att polisen redan av någon instans har fått information om sabotage som är på färde och som genomförs i terroristiskt syfte. Om skyddspolisen i sitt eget inhämtande av information får mer information genom civil underrättelseinhämtning till exempel om de som är delaktiga i planen eller om var eller när ett brott som är på färde möjligen kommer att begås, ska skyddspolisen kunna lämna ut denna information till polisen. Bestämmelser om de prövningskriterier som ska tillämpas på ett sådant brott på färde finns i 44 b § 2 mom.

Enligt förslaget blir den sista meningen i det gällande 44 § 1 mom. i nästan oförändrad form 3 mom. i paragrafen. Momentet gäller situationer där information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. Den anmälan och det utlämnande av information som avses i momentet ska vara beroende på prövning. Bestämmelser om de prövningskriterier som tillämpas på anmälan och utlämnande av information finns i 44 b § 2 mom. Momentet ändras på motsvarande sätt som 1 och 2 mom., så att det utöver anmälan om brott som kommit till kännedom genom användning av en metod för underrättelseinhämtning också gäller utlämnande av brottsinformation. Enligt förslaget ändras bestämmelserna så att brott kan anmälas och brottsinformation kan lämnas ut utöver till centralkriminalpolisen också till andra behöriga förundersökningsmyndigheter. När det i momentet är fråga om brott med lindrigare straff än de brott som avses i 1 mom., är deras utredningsarrangemang inte förenade med lika stort behov av samordning som centralkriminalpolisen svarar för som i de situationer som avses i 1 mom. Information om brott ska sålunda kunna lämnas ut direkt till exempel till den polisinrättning som har regional behörighet att utföra förundersökningen eller som redan undersöker det brott om vilket information lämnas ut.

Enligt förslaget blir den senare meningen i det gällande 44 § 2 mom. i nästan oförändrad form 4 mom. i paragrafen. Momentet gäller situationer där information som fåtts medan en metod för underrättelseinhämtning används och som gäller brott som är på färde för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år. Den anmälan och det utlämnande av information som avses i momentet ska vara beroende av prövning. Bestämmelser om de prövningskriterier som tillämpas på anmälan och utlämnande av information finns i 44 b § 2 mom. Momentet ändras på motsvarande sätt som 1–3 mom., så att det utöver anmälan om brott som kommit till kännedom genom användning av en metod för underrättelseinhämtning också gäller utlämnande av brottsinformation. Med behörig myndighet avses polisen, eftersom brottsbekämpning med stöd av 1 § i polislagen hör till polisens uppgifter. Bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom brottsbekämpning finns i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018), när det gäller Tullen i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015) och när det gäller försvarsmakten i lagen om militär disciplin och

brottsbekämpning inom försvarsmakten (255/2014). En ny lag om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten (89/2025) träder i kraft den 1 december 2025.

Paragrafens föreslagna 5 mom. är nytt. I det föreskrivs om skyddspolisens rätt att trots 1–4 mom. alltid anmäla till en behörig myndighet som avses i 1 och 2 mom. ett sådant genom användning av en metod för underrättelseinhämtning upptäckt brott enligt 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen som redan begåtts eller som ännu kan förhindras.

I de 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen som det hänvisas till i momentet föreskrivs att landsförräderibrott, högförräderibrott och terroristbrott är straffbara. Enligt 5 a kap. 3 § i polislagen kan utländsk underrättelseverksamhet, verksamhet som allvarligt hotar den demokratiska samhällsordningen och terrorism vara föremål för skyddspolisens civila underrättelseinhämtning och sålunda även för användningen av en metod för underrättelseinhämtning. När det gäller de gärningar som enligt 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen är straffbara är det fråga om straffrättsligt relevanta former av de ovannämnda hot som är föremål civil underrättelseinhämtning. Genom att förhindra och utreda landsförräderi-, högförräderi- och terroristbrott skyddas den nationella säkerheten och därför kan användning av underrättelseinformation för att förhindra och utreda brott som hotar den nationella säkerheten anses vara förenligt med det ursprungliga syftet med inhämtande av underrättelseinformation. Eftersom förhindrandet och utredningen av brott som hotar den nationella säkerheten sålunda finns i samma kontinuum som civil underrättelseinhämtning, finns det inte skäl att på motsvarande sätt som i paragrafens övriga moment begränsa utlämnandet till den behöriga brottsbekämpande myndigheten av sådan information om dessa brott som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning. Uttrycket ”trots 1–4 mom.” i detta moment innebär att skyddspolisen får anmäla ett redan begånget brott som avses i 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen till centralkriminalpolisen och lämna ut information om ett sådant brott till centralkriminalpolisen oberoende av om det föreskrivna strängaste straffet för brottet är fängelse i minst tre år. Uttrycket betyder också att skyddspolisen för förhindrande av ett i 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen avsett brott som är på färde får anmäla det till den behöriga myndigheten och till den behöriga myndigheten lämna ut information om brottet oberoende av om det föreskrivna strängaste straffet för brottet är fängelse i minst två år. I 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen avsedda brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är mindre än tre år är oaktsamt röjande av statshemlighet, brott mot neutralitetsbestämmelserna, upprätthållande av landsförrädisk förbindelse, olaglig militär verksamhet, resa i syfte att begå ett terroristbrott och främjande av resa som görs i syfte att begå ett terroristbrott. Hänvisningen i momentet till 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen är öppen på så sätt att om gärningar som för närvarande inte är kriminaliserade blir straffbara enligt strafflagens kapitel i fråga, kommer gärningarna att omfattas av hänvisningen och därmed av tillämpningsområdet för 5 mom. Lösningen är motiverad eftersom det också i framtiden när det gäller de gärningar som eventuellt blir straffbara enligt de ovannämnda kapitlen i strafflagen kommer att i enlighet med kapitlens rubriker vara fråga om landsförräderibrott, högförräderibrott eller terroristbrott, vars skyddsobjekt alltid är statens säkerhet.

Syftet med momentet är alltså att göra det möjligt att anmäla brott som hotar den nationella säkerheten och att lämna ut information om sådana brott till den behöriga brottsbekämpande myndigheten i större utsträckning än vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. De tillåtande bestämmelserna i momentet åsidosätter inte de förpliktande bestämmelserna i 1 och 2 mom. så att anmälan om de brott som avses i 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen blir beroende av skyddspolisens prövning. Sålunda ska skyddspolisen med stöd av 1 mom. vara skyldig att anmäla till centralkriminalpolisen om ett redan begånget brott för vilket ett frihetsstraff på minst sex år kan dömas ut och som skyddspolisen upptäckt genom användning av en metod för underrättelseinhämtning, oberoende av enligt vilket kapitel i strafflagen brottet i fråga är

straffbart. På motsvarande sätt är skyddspolisen med stöd av 2 mom. alltid skyldig att anmäla ett brott som är på färde och som ännu kan förhindras och för vilket ett frihetsstraff på minst sex år kan dömas ut och som skyddspolisen upptäckt genom användning av en metod för underrättelseinhämtning, oberoende av enligt vilket kapitel i strafflagen brottet i fråga är straffbart.

Anmälan om brott enligt momentet och utlämnande av brottsinformation ska göras till den behöriga myndighet som avses i 1 och 2 mom. Hänvisningen till den behöriga myndighet som avses i 1 mom. riktar sig till centralkriminalpolisen. På grund av den särskilda karaktären hos brott som är straffbara enligt 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen är det motiverat att mottagaren av brottsinformationen uttryckligen är centralkriminalpolisen oberoende av vilket minimistraff som föreskrivs för brottet. Hänvisningen till en i 2 mom. avsedd behörig myndighet gäller en myndighet som är behörig att förhindra brottet, som ofta är den polisinrättning inom vars verksamhetsområde projektet för det brott som ska förhindras pågår.

44 a §. Utlämnande av information i vissa fall. Paragrafen är ny, men bestämmelsen i 44 § 4 mom. i den gällande lagen blir 2 mom. i den nya paragrafen. I paragrafen föreskrivs om utlämnande av information i vissa fall.

Paragrafens föreslagna 1 mom. är nytt. Enligt momentet får skyddspolisen också för skyddande av den nationella säkerheten och för inriktning av mottagarens verksamhet på något annat sätt anmäla ett brott som avses i 44 § 3–5 mom. och som upptäckts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning samt lämna ut information om ett sådant brott till en myndighet som avses i paragrafen i fråga. Sätillvida att brott anmäls eller brottsinformation lämnas ut för dessa ändamål får en brottsbekämpande myndighet i egenskap av mottagare inte använda den erhållna informationen för ändamål enligt 3 kap. 3 § i förundersökningslagen eller som grund för ett yrkande eller beslut som gäller hemliga metoder för inhämtande av information, hemliga tvångsmedel eller andra tvångsmedel och inte heller som bevisning i brottmål. Enligt 3 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen ska förundersökningsmyndigheten göra förundersökning när det på grund av anmälan till den eller annars finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts.

Bestämmelserna i momentet tillåter att skyddspolisen anmäler och lämnar ut information endast om de brott som avses i 44 § 3–5 mom., det vill säga den ökar inte kretsen av brott om vilka information får lämnas ut till de brottsbekämpande myndigheterna. Anmälan eller utlämnande av information med stöd av momentet kan sålunda inte gälla något sådant redan inträffat brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i mindre än tre år eller något sådant brott på färde som kan förhindras och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i mindre än två år. Det enda undantaget utgörs av de brott som avses i 44 § 5 mom. och som är straffbara enligt 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen och i fråga om vilka anmälan och utlämnandet av brottsinformation inte är kopplade till maximistraffet för brottet.

I de 44 § 3–5 mom. som hänvisningen gäller föreskrivs det om skyddspolisens rätt efter prövning att till den brottsbekämpande myndigheten anmäla brott som redan har begåtts eller som ännu kan förhindras. I 44 § 1 och 2 mom. föreskrivs det om skyddspolisens anmälningsplikt avseende så kallade extra grova brott. Dessa extra grova brott kan inte anmälas och information om dem kan inte heller lämnas ut på det sätt som avses i det aktuella momentet för skyddande av den nationella säkerheten eller för inriktning av den mottagande myndighetens verksamhet, utan anmälan och utlämnandet sker alltid med stöd av 44 § 1 och 2 mom. Förhindrandet och utredningen av extra grova brott är förenat med ett så stort samhällsligt intresse att det inte är skäligt att förbjuda att utlämnad information till exempel används som grund för en hemlig metod för inhämtande av information eller för tvångsmedel eller som bevisning i brottmål på det sätt som är fallet i det aktuella momentet.

Bestämmelserna i momentet utvidgar inte kretsen av mottagande myndigheter i förhållande till 44 § 3–5 mom., utan endast polisen, Tullen, Gränsbevakningsväsendet och Försvarsmakten kan vara mottagare på samma sätt som i 44 §.

I momentet är det fråga om anmälan och utlämnande av information för andra ändamål än de som föreskrivs i 44 §. Syftet med anmälan och utlämnandet av information är att göra det möjligt för den brottsbekämpande myndighet som är mottagare att vidta åtgärder som skyddar den nationella säkerheten eller att inrikta sin verksamhet på något annat sätt.

De föreslagna bestämmelserna, som gör det möjligt att anmäla brott och lämna ut brottsinformation för skyddande av den nationella säkerheten, möjliggör ett tillräckligt effektivt utnyttjande av den information som fåtts med skyddspolisens underrättelsebefogenheter. Bestämmelserna ger den brottsbekämpande myndighet som är mottagare möjlighet att vidta behövliga åtgärder för att förebygga farliga situationer avseende den nationella säkerheten och att avvärja hot mot den nationella säkerheten. Information som lämnats ut för skyddande av den nationella säkerheten kan också användas till exempel som grund för en hotbedömning av ett eventuellt hot mot ett objekt som hänför sig till den nationella säkerheten, mot ett objekt som symboliskt eller annars är av betydelse eller mot ett objekt som inbegriper en stor folksamling. Informationen kan användas för att förebygga, begränsa eller avvärja nationella säkerhetshot mot objekt av detta slag. Med hjälp av informationen kan till exempel polisen i egenskap av behörig myndighet placera synlig övervakning framför objekten samt göra upp eller uppdatera sina planer eller åtgärder som gäller objektets säkerhetslösningar och arrangemangen för polisens operativa verksamhet.

Den nationella säkerheten kan från fall till fall också hotas av andra brott än de som är straffbara enligt 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen. Till exempel allmänfarliga brott som är straffbara enligt 34 kap. i strafflagen, informations- och kommunikationsbrott som är straffbara enligt 38 kap. i den lagen och vapenbrott som är straffbara enligt 41 kap. i den lagen kan från fall till fall utgöra ett hot mot den nationella säkerheten, och information om dem ska kunna lämnas ut till de brottsbekämpande myndigheterna för deras verksamhet som tryggar den nationella säkerheten. Det kan till exempel vara fråga om att skyddspolisen lämnar ut information till polisen om ett sådant våldsbrott eller grovt skjutvapenbrott som har betydelse vid prövningen av ett vapentillståndsärende som gäller en person som företräder extremism. Vägran att bevilja tillstånd är i detta fall en åtgärd som skyddar den nationella säkerheten mot ett hot som personen utgör.

Med stöd av momentet kan brott anmälas och information om brotten lämnas ut inte bara för skyddande av den nationella säkerheten utan också för inriktning av den mottagande brottsbekämpande myndighetens verksamhet på något annat sätt. Enligt 5 kap. 54 § 4 mom. i polislagen får så kallad överskottsinformation som fåtts genom sådana hemliga metoder för inhämtande av information som gör intrång i skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden alltid, det vill säga utan att brottets allvarlighetsgrad bedöms, användas för inriktning av polisens verksamhet. På motsvarande sätt får enligt 10 kap. 56 § 4 mom. i tvångsmedelslagen överskottsinformation som fåtts genom sådana hemliga metoder för inhämtande av information som gör intrång i skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden alltid användas för inriktning av polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets verksamhet. Med inriktning av verksamheten avses i det aktuella momentet detsamma som i de ovannämnda gällande bestämmelserna. Sålunda är det vid inriktningen av verksamheten fråga om indirekt utnyttjande av utlämnad information så att den inte används som bevisning eller som grund för tvångsmedel eller metoder för informationsinhämtning utan till exempel för val av undersökningslinje. I sak innebär inriktning av verksamheten till exempel att man vid en utredning som redan pågår vid en brottsbekämpande myndighet bland flera olika

undersökningslinjer kan prioritera ett alternativ som information som lämnats ut genom användning en metod för underrättelseinhämtning ger anledning att rikta in utredningsresurser på. Inriktning av verksamheten är också det att polisen eller någon annan brottsbekämpande myndighet som avses i bestämmelsen genom den brottsinformation som lämnats ut med stöd av momentet kan rikta in sin operativa verksamhets tyngdpunkt och eventuellt förhindra att ett nytt brott eller ett nytt brottsfenomen tillspeksam. Samtidigt kan informationen komplettera polisens eller någon annan behörig myndighets lägesbild av brottsligheten och informationen kan utnyttjas i den operativa och strategiska brottsanalysen till exempel för att kartlägga det hot som olika brottsfenomen utgör. Föremål för inriktningen är i praktiken i allmänhet polisverksamhet med anknytning till förhindrande, avslöjande och utredning av brott, men utlämnande av information till polisen för inriktning av den brottsbekämpande myndighetens verksamhet kan också ske för inriktning av andra i 1 kap. 1 § i polislagen föreskrivna uppgifter, såsom att trygga rätts- och samhällsordningen eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Utlämnande av brottsinformation till Gränsbevakningsväsendet kan på motsvarande sätt ske inte bara för inriktning av verksamhet som bedrivs i syfte att förhindra, avslöja eller utreda brott, utan också för inriktning av upprätthållandet av gränssäkerheten enligt 3 § 1 mom. i gränsbevakningslagen (578/2005).

När informationen lämnas ut för ändamål enligt momentet är det förbjudet för en brottsbekämpande myndighet som är mottagare av informationen att utnyttja den för ändamål enligt 3 kap. 3 § i förundersökningslagen, det vill säga som grund för inledande av en förundersökning liksom som grund för ett yrkande eller beslut som gäller en hemlig metod för inhämtande av information, hemliga tvångsmedel eller andra tvångsmedel och som bevisning i brottmål. Eftersom den utlämnade informationen framför allt är riktgivande för verksamheten och berikar lägesbilden, får den inte användas för att ställa en person till straffrättsligt ansvar. De förbud mot utnyttjande som fastställs med stöd av momentet innebär bland annat ett undantag från polisens så kallade förundersökningsplikt enligt 3 kap. 3 § i förundersökningslagen. Enligt 3 kap. 3 § 1 mom. i den lagen ska förundersökningsmyndigheten göra förundersökning när det på grund av anmälan till den eller annars finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts. Om polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet har fått brottsinformation med stöd av det aktuella momentet, kan den på grund av de begränsningar av användningen av informationen som anges i lag inte göra förundersökning utifrån den erhållna informationen eller registrera en brottsanmälan i ärendet. Genom förbud mot utnyttjande tryggas rätten till en rättvis rättegång.

Enligt vad som konstateras ovan tillåter 5 kap. 54 § 4 mom. i polislagen och 10 kap. 56 § 4 mom. i tvångsmedelslagen alltid att så kallad överskottsinformation som fåtts genom hemliga metoder för inhämtande av information och hemliga tvångsmedel används för inriktning av polisens verksamhet. Enligt detaljmotiveringen till dessa bestämmelser (RP 222/2010 rd, s. 370 och RP 224/2010 rd, s. 140) används överskottsinformation inte som bevis eller som grund för en metod för inhämtande av information när den används för att rikta in polisens verksamhet. Eftersom riksdagens justitieombudsman i sitt granskningsprotokoll (EOAK/592/2022, på finska) har förhållit sig kritisk till tanken att rättsligt bindande och förpliktande begränsningar av rätten att använda informationen, såsom man uppenbarligen har tänkt sig i fråga om användningen av överskottsinformation, skulle kunna införas enbart på grundval av förarbeten, är det i detta sammanhang motiverat att på lagnivå föreskriva om förbud mot utnyttjande för att säkerställa att begränsningarna är juridiskt förpliktande.

Genom möjligheten att lämna ut brottsinformation till brottsbekämpande myndigheter för skyddande av den nationella säkerheten och inriktning av de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet samt genom bestämmelser om förbud mot utnyttjande som gäller dessa utlämnandeändamål tryggas sekretessen för civil underrättelseinhämtning. Till exempel

inledande av förundersökning och användning av tvångsmedel i samband med det mot den som misstänks för brott avslöjar i princip för föremålet för användningen av en metod för underrättelseinhämtning användningen av den metod för civil underrättelseinhämtning som ligger bakom anmälan och dess inriktning. Det kan på så sätt äventyra en långvarig och framgångsrik underrättelseinsats som utförs för att skydda den nationella säkerheten. De lagstadgade förbuden mot att använda information för straffprocessuella ändamål gör det möjligt att skydda underrättelseinsatsen och dess långsiktiga mål.

Det föreslås att 44 § 4 mom. i den gällande lagen som sådant tas in som 2 mom. i paragrafen. Enligt momentet får skyddspolisen alltid lämna ut information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning som utredning som stöder det att någon är oskyldig samt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada. Med avvikelse från de ovan behandlade 44 § och 44 a § 1 mom. begränsas inte i bestämmelsen kretsen av potentiella mottagare. Utlämnande av information som utredning till stöd för att någon är oskyldig sker i praktiken till förundersökningsmyndigheten, men utlämnande av i momentet avsedd information för att förhindra betydande fara för liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada kan ske inte bara till den brottsbekämpande myndigheten utan också till vilken annan myndighet eller instans som helst som har faktisk möjlighet att påverka händelseförloppet och förhindra att en fara eller skada realiseras. Den fara eller skada som avses i momentet kan också hänföra sig till någonting annat än ett brott. Det kan till exempel vara fråga om att förhindra en olycka. Ju större fara för liv, hälsa eller frihet det är fråga om, desto lägre är tröskeln för att göra en anmälan till den behöriga myndigheten för förhindrande av fara. Anmälan kan också göras till en enskild person eller sammanslutning, om detta behövs för att förhindra en betydande risk för miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

44 b §. Beslut om uppskjutning av anmälan. I paragrafen föreskrivs det om beslutsfattandet i fråga om uppskjutning av en anmälan som avses i 44 § 1 mom. samt om de kriterier för prövning som ska tillämpas på sådan anmälan efter prövning och sådant utlämnande av brottsinformation som avses i 44 § 3–5 mom. Bestämmelserna flyttas som sådana från den gällande 44 § till den nya 44 b §. Endast hänvisningarna i bestämmelserna uppdateras så att de motsvarar den nya paragrafstrukturen.

Enligt förslaget blir den andra meningen i det gällande 44 § 1 mom. 1 mom. i den nya paragrafen. Enligt momentet får en anmälan som avses i 44 § 1 mom. genom beslut av chefen för skyddspolisen skjutas upp med högst ett år åt gången, om det är nödvändigt för att garantera den nationella säkerheten eller skydda liv eller hälsa.

Enligt förslaget blir 44 § 3 mom. i den gällande lagen 2 mom. i den nya paragrafen. Bestämmelsens ordalydelse förenklas utan att dess innehåll ändras, och bestämmelsehänvisningarna uppdateras så att de motsvarar den nya paragrafstrukturen. I momentet föreskrivs att när det övervägs om en anmälan ska skjutas upp enligt 44 § 1 mom. eller en anmälan göras eller information lämnas ut enligt 44 § 3–5 mom., ska utöver betydelsen för skyddet av den nationella säkerheten även betydelsen av utredningen eller förhindrandet av brottet med tanke på allmänna och enskilda intressen beaktas vid bedömningen. Ovannämnda omständigheter ska också beaktas när utlämnande av information om de brott som avses i 44 § 1 och 2 mom. övervägs. Avvägningskriterierna enligt momentet ska med andra ord tillämpas när chefen för skyddspolisen bedömer om det är nödvändigt att skjuta upp anmälan om ett så kallat extra grovt brott som avses i 44 § 1 mom., när anmälan efter prövning och utlämnande av information om ett lindrigare straffbart brott enligt 44 § 3–5 mom. bedöms och när utlämnandet av information bedöms i fråga om ett sådant extra grovt brott enligt 44 § 1 och 2 mom. som den brottsbekämpande myndigheten redan känner till.

44 c §. *Anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol.* Paragrafen gäller anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol. Bestämmelserna i 44 § i den gällande lagen flyttas i sak oförändrade till paragrafen.

Enligt förslaget blir 44 § 5 mom. i den gällande lagen *1 mom.* i den nya paragrafen. I 1 mom. föreskrivs att om en förundersökningsmyndighet inleder en förundersökning eller vidtar en förundersökningsåtgärd eller en behörig myndighet med stöd av utlämnande av information som avses i 44 § eller 44 a § 2 mom. inleder en åtgärd som syftar till att förhindra ett brott, ska myndigheten innan förundersökningen inleds, förundersökningsåtgärden vidtas eller den brottsförhindrande åtgärden vidtas anmäla detta till skyddspolisen. I momentet är det varken behövligt eller möjligt att hänvisa till i 44 a § 1 mom. avsett utlämnande av information, eftersom vidtagande av åtgärder som avses här har uteslutits på grund av de begränsningar i användarrättigheterna som anges i bestämmelsen i fråga.

Det föreslås att 44 § 6 mom. i den gällande lagen tas i sak oförändrat in som *2 mom.* i den nya paragrafen. Enligt momentet fattar domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken beslut om användning av sådan information som bevisning som lämnas ut med stöd av 44 § eller 44 a § 2 mom. Dessutom fastställs i momentet på samma sätt som i den gällande lagen att bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet om användningen av information finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen, och bestämmelser om uppgivande i stämningsansökan av användningen av information finns i 5 kap. 3 § 1 mom. 9 punkten i lagen om rättegång i brottmål. I momentet hänvisas det inte till 44 a § 1 mom., eftersom de begränsningar av användningsrätten som i bestämmelsen i fråga föreskrivs för den förundersökningsmyndighet som är mottagare innebär att myndigheten inte kan använda den utlämnade informationen i en straffprocess.

45 §. *Utplåning av information som erhållits genom en metod för underrättelseinhämtning.* I hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. föreslås en teknisk ändring till följd av ändringen i 5 a kap. 44 §. I momentet hänvisas det till 44, 44 a och 44 b §.

55 §. *Samarbete med andra myndigheter och med företag och sammanslutningar.* Det föreslås att 4 mom. preciseras. Bestämmelser om utlämnande av brottsinformation för brottsbekämpning finns i 5 a kap. 44 och 44 b §.

57 §. *Internationellt samarbete.* Bestämmelserna i 4 mom. om utlämnande av information preciseras så att de motsvarar bestämmelserna i 51 § i polisens personuppgiftslag. Skyddspolisen har behov av att också lämna ut annan slags information än personuppgifter till utländska aktörer på motsvarande sätt som den med stöd av polisens personuppgiftslag kan lämna ut personuppgifter. Sålunda bör bestämmelserna i polislagen och polisens personuppgiftslag om utlämnande av information vid internationellt samarbete motsvara varandra. Skyddspolisen får sålunda med stöd av momentet lämna ut sekretessbelagd annan information än personuppgifter till utländska säkerhets- och underrättelsetjänster och till utländska myndigheter som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning, samt till Europeiska unionens byråer och institutioner som sköter ovan avsedda uppgift och till Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) och Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol), om utlämnandet behövs för att skyddspolisen eller mottagaren ska kunna utföra sina uppdrag och utlämnandet av informationen inte strider mot nationella intressen. I paragrafen avses med annan information än personuppgifter till exempel analyser av säkerhetshot, information om fenomen eller lägesbildsinformation. I de gällande 5 och 6 mom. i samma paragraf föreskrivs det om sådana

begränsningar för utlämnande av information som hänför sig till internationella förpliktelser och andra förpliktelser som gäller de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna och som ska beaktas också när sådan annan information än personuppgifter som avses i momentet lämnas ut.

61 §. *Anmälningar till underrättelsetillsynsombudsmannen.* I hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. 3 punkten görs en teknisk ändring. I fråga om uppskjutande av en anmälan hänvisas det i punkten till 44 b § 1 mom. i stället för till 44 § 1 mom. i den gällande lagen.

7.2 Lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

50 §. *Utlämnande av personuppgifter.* Den andra meningen i 2 mom. preciseras så att bestämmelser om utlämnande av personuppgifter som har fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning och som hänför sig till brott finns i 5 a kap. 44 § i polislagen. Momentets andra mening ändras så att i den fastställs att i brandväggsbestämmelserna, det vill säga 5 a kap. 44 § i polislagen, endast föreskrivs om sådana personuppgifter med anknytning till brott som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning. Genom bestämmelserna preciseras till denna del det i viss mån oklara nuläget när det gäller utlämnande av personuppgifter. I momentets andra mening föreslås sålunda bestämmelser om noggrant avgränsade undantag från tillämpningen av polisens personuppgiftslag. Med undantag för avvikelser i den andra meningen tillämpas på utlämnande av personuppgifter polisens personuppgiftslag. Syftet med brandväggsbestämmelserna är att begränsa endast utlämnandet av brottsinformation som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning och utlämnandet av personuppgifter med anknytning till brott. I övrigt föreskrivs det fortfarande i denna paragraf om utlämnande av personuppgifter.

51 §. *Utlämnande av personuppgifter i internationellt samarbete.* Paragrafens 1 mom. ändras så att skyddspolisen får lämna ut personuppgifter till Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato). I momentet ändras också utlämnandet av personuppgifter till Europeiska unionens institutioner och byråer. Momentet gör det sålunda möjligt att lämna ut personuppgifter till både Nato och sådana Europeiska unionens institutioner och byråer som har i momentet nämnda uppgifter som hänför sig till nationell säkerhet, allmän säkerhet eller brottsbekämpning. I samband med det kan ett separat omnämnande av Europol strykas.

Lagen om nordatlantiska fördraget (442/2023) trädde i kraft den 5 april 2023 genom statsrådets förordning om nordatlantiska fördraget (644/2023). Civil underrättelseinhämtning har en viktig roll i Nato. Samarbetet i anslutning till Natos civila underrättelseinhämtning har koncentrerats till Natos gemensamma underrättelse- och säkerhetsavdelning (Joint Intelligence and Security vision (JIS)), som är indelad i kommittéer för civil och militär underrättelseverksamhet. I dessa kommittéer företräds de allierade av sina civila och militära underrättelsetjänster. Skyddspolisen har på ett heltäckande sätt deltagit i verksamheten i kommittén för civil underrättelseverksamhet (Civilian Intelligence Committee (CIC)) sedan Finland blev observatörsmedlem i Nato sommaren 2022. En av kommitténs uppgifter är att producera information som stöder Nato i beslutsfattandet. I kommittén deltar de allierade ländernas säkerhets- och underrättelsetjänster. Samarbete bedrivs i frågor som gäller säkerhetshot mot Nato, såsom bekämpning av terrorism och kontrapionage. Utbyte av information är en väsentlig del av verksamheten. Den föreslagna ändringen gör det möjligt för skyddspolisen att delta fullt ut i Natos samarbete när det gäller civil underrättelseverksamhet, eftersom skyddspolisen kan lämna ut personuppgifter till Nato och dess organ.

Inom civil underrättelseverksamhet i Nato finns det behov av att lämna ut personuppgifter till kommittén för civil underrättelseverksamhet och dess analysenhet, genom vilka uppgifterna kan

utnyttjas för produkter inom Natos underrättelseanalys. Nato har ingen egen förmåga till underrättelseinhämtning, utan de analyser som Nato gör grundar sig på information som förmedlas av allierade. I dessa analyser eller analysprodukter som utarbetats av Nato nämns vanligen inte personuppgifter, utan de filteras bort före den slutliga analysprodukten. Men för att analysen eller analysprodukten ska kunna utarbetas förutsätter beredningen av den också behandling av personuppgifter, som analysenheten får av medlemsstaternas säkerhets- och underrättelsetjänster. Dessutom kan den säkerhetsavdelning (Nato Office of Security (NOS)) som stöder den administrativa verksamheten vid kommittén för civil underrättelseverksamhet komma i fråga som ett sådant Natoorgan till vilket personuppgifter ska kunna lämnas ut.

Skyddspolisens får sålunda i och med den föreslagna ändringen möjlighet att lämna ut personuppgifter utöver till säkerhets- och underrättelsetjänsterna i Natos medlemsstater också till Nato och dess organ. För tydlighetens skull fogas till momentet möjlighet att lämna ut personuppgifter till Europeiska unionens institutioner och byråer som sköter de uppgifter som nämns i momentet. Med tanke på skyddspolisens uppgifter kan det vara nödvändigt att lämna ut personuppgifter till Europeiska unionens byråer, såsom Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol) eller Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) samt dess institutioner, såsom kommissionens generaldirektorat som sköter de uppgifter som avses i momentet. Kommissionens generaldirektorat har till exempel uppgifter i anslutning till internationella sanktioner och skyddspolisens ska kunna lämna ut personuppgifter för dessa uppgifter när det är nödvändigt för skötseln av skyddspolisens uppgifter. Eftersom det till momentet fogas möjlighet att lämna ut personuppgifter till Europeiska unionens byråer, kan ett separat omnämnande av Europol strykas ur momentet, eftersom den är en decentraliserad byrå i Europeiska unionen. I fråga om Europol ändrar ändringen sålunda inte det gällande sakförhållandet, det vill säga personuppgifter kan även i fortsättningen lämnas ut till Europol med stöd av momentet.

Vid utlämnandet av personuppgifter ska man alltid i varje enskilt fall beakta de begränsningar som gäller utlämnande av information i de övriga momenten i paragrafen, det vill säga särskilt kraven på respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande fri- och rättigheterna samt nivån på dataskyddet. I den gällande paragrafens 4 och 5 mom. föreskrivs om de ovannämnda sakerna så att när beslut fattas om utlämnande av uppgifter ska hänsyn dessutom tas till människorättssituationen i den stat som är mottagare av personuppgifterna, utlämnandets betydelse för Finlands internationella relationer samt de internationella fördrag och andra förpliktelser som är bindande för Finland. Vidare ska hänsyn tas till nivån på dataskyddet i den stat som är mottagare av personuppgifterna och vilken betydelse utlämnandet har med tanke på den registrerades rättigheter. Dessutom är internationellt samarbete och utbyte av information förbjudet om det finns grundad anledning att misstänka att någon på grund av samarbetet eller utlämnandet av information riskerar dödsstraff, tortyr, någon annan behandling som kränker människovärdet, förföljelse, godtyckligt frihetsberövande eller orättvis rättegång. Det föreslås inga ändringar i dessa moment, utan de kommer även i fortsättningen att gälla allt utlämnande av information från skyddspolisens, inklusive utlämnande av personuppgifter till Nato.

Villkoret för att lämna ut information är fortsättningsvis att den är nödvändig med tanke på uppdraget i fråga. Även till denna del förblir den tröskel för utlämnande av information som föreskrivs i gällande lag oförändrad.

7.3 Lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik

17 §. Utlämnande av information i vissa fall. I paragrafen föreslås en teknisk ändring till följd av ändringen av 5 a kap. 44 § i polislagen och paragrafens rubrik ändras så att den bättre motsvarar paragrafens innehåll. Bestämmelserna i 5 a kap. 44, 44 a och 44 b § i polislagen

tillämpas på utlämnande för brottsbekämpning av information som erhållits genom underrättelseinhämtning som avser datatrafik eller på andra i de nämnda paragraferna föreskrivna ändamål. På anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol tillämpas bestämmelserna i 44 c §.

7.4 Lagen om militär underrättelseverksamhet

79 §. *Anmälan om brottsmisstanke och utlämnande av brottsinformation för brottsbekämpning.* I paragrafen föreskrivs det om en så kallad brandvägg som gäller vissa undantag från ändamålsbegränsningen. Information som fåtts genom underrättelsebefogenheter får i princip inte användas för andra ändamål än det som föreskrivs i 2 § i lagen. Det har i praktiken inte rått oklarhet kring tolkningen av bestämmelsen, men genom ändringen vill man precisera bestämmelsens ordalydelse för att undvika eventuella oklarheter kring tolkningen. Till denna del kan ändringarna i paragrafen inte anses vara betydande, eftersom en anmälan redan i det gällande rättsläget har ansetts kunna innehålla även brottsinformation och det i bestämmelserna inte har tagits ställning till om den behöriga myndigheten redan har kännedom om det brott som ska anmälas. Villkoren för utlämnande av brottsinformation motsvarar fortfarande de villkor som föreskrivs för anmälan om brott i den gällande lagstiftningen.

Dessutom fogas till paragrafen ett helt nytt 5 mom. där det är fråga om utlämnande av brottsinformation till de brottsbekämpande myndigheterna för ett syfte som är förenligt med det ursprungliga användningsändamålet.

Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den bättre motsvarar innehållet i paragrafen. I sin gällande form kan rubriken uppfattas som att det i paragrafen föreskrivs om utlämnande av vilken information som helst för brottsbekämpning. Den föreslagna formuleringen uttrycker bättre att det är fråga om att anmäla brottsinformation som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning och att lämna ut den till en brottsbekämpande myndighet. Bestämmelser om utlämnande av annan information än sådan som gäller brott utfärdas separat.

Avsikten med de ändringar som görs i momentet är inte att ändra nuläget så att metoder för underrättelseinhämtning kan användas på begäran av en brottsbekämpande myndighet eller för att kringgå de hemliga metoder för inhämtande av information som avses i polislagen eller de hemliga tvångsmedel som avses i tvångsmedelslagen. I enlighet med gällande lagstiftning kan användningen av metoder för underrättelseinhämtning inte inledas, användas eller riktas in på begäran av brottsbekämpande myndigheter. I brandväggsbestämmelserna är det fråga om information som militärunderrättelsemyndigheterna fått i samband med utförandet av sina uppgifter och som av en slump hänförs till ett brott.

Den första meningen i 1 mom. görs tydligare genom en hänvisning till information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning. Militärunderrättelsemyndigheterna ska utan ogrundat dröjsmål anmäla till centralkriminalpolisen, om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer att det kan antas att ett sådant brott har begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Det är fråga om en skyldighet som föreskrivits för militärunderrättelsemyndigheterna.

Även om det inte har rått oklarhet kring tolkningen av den gällande bestämmelsen, föreslås det att bestämmelsens ordalydelse görs tydligare. Formuleringen i den gällande bestämmelsen kan anses vara oklar, eftersom det i den hänvisas till gärningar som skett medan en metod för underrättelseinhämtning använts. Den föreslagna formuleringen refererar till information som

fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning, vilket bättre uttrycker att informationen fått uttryckligen genom en metod för underrättelseinhämtning.

Den föreslagna ändringen beskriver bättre än tidigare syftet med brandväggsbestämmelserna och den ska endast tillämpas på utlämnande av sådan information som militärunderrättelsemyndigheterna har fått genom någon metod för underrättelseinhämtning. Brandsväggsbestämmelserna i momentet varken gäller eller begränsar utlämnande till centralkriminalpolisen av sådan information som fått på något annat sätt än genom en metod för underrättelseinhämtning. Militärunderrättelsemyndigheterna kan under den tid då de utför till exempel teleavlyssning avseende en viss person få exempelvis genom ett tips från en medborgare eller med hjälp av att följa allmänt tillgängliga öppna informationskällor information om ett brott som personen har begått. Genom preciseringen förtydligas det att brandsväggsbestämmelserna i momentet inte gäller och sålunda inte heller begränsar utlämnande till centralkriminalpolisen av sådan information som fått på något annat sätt än genom en metod för underrättelseinhämtning.

Momentet preciseras också genom att till det foga en uttrycklig hänvisning till att militärunderrättelsemyndigheterna utöver att anmäla brott får lämna ut information om i bestämmelsen avsedda brott till en behörig myndighet.

Till momentet fogas en andra mening enligt vilken militärunderrättelsemyndigheterna får lämna ut information om i momentet avsedda brott till centralkriminalpolisen eller någon annan myndighet som svarar för förundersökningen av brottet. Enligt momentet är den militära underrättelseinhämtningen alltså skyldig att anmäla och lämna ut i bestämmelsen avsedd information om i bestämmelsen avsedda brott till centralkriminalpolisen, men den militära underrättelseinhämtningen har också möjlighet att anmäla och lämna ut information till någon annan myndighet som svarar för förundersökningen.

Den hänvisning till anmälan som finns i den gällande bestämmelsen kan leda till en tolkning enligt vilken det med anmälan hänvisas till situationer där förundersökningsmyndigheten inte har tidigare observationer av ett sådant allvarligt brott som avses i momentet och som ska anmälas. Genom den föreslagna ändringen är det klarare än tidigare att militärunderrättelsemyndigheterna kan lämna ut information till förundersökningsmyndigheten för en förundersökning som redan pågår. I momentet avsett utlämnande av information kan ske på begäran av förundersökningsmyndigheten eller på initiativ av militärunderrättelsemyndigheterna.

Enligt förslaget fogas 80 § 1 mom. i den gällande lagen till 79 § 2 mom. Lagens 80 § 1 mom. gäller militärunderrättelsemyndigheternas skyldighet och rätt att anmäla ett brott på färde till en behörig myndighet. Det är fråga om en för militärunderrättelsemyndigheterna föreskriven skyldighet att förhindrande av brott utan dröjsmål anmäla till den behöriga myndigheten ett sådant brott som ännu kan förhindras och om vilket information fått genom användning av en metod för underrättelseinhämtning och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år.

Bestämmelsens ordalydelse preciseras så att den gäller den myndighet som är behörig att förhindra brottet. Den gällande hänvisningen till den behöriga myndigheten kan inte anses vara exakt med tanke på bestämmelsens syfte. Behöriga myndigheter när det gäller förhindrande av brott är polismyndigheterna, Tullen och Gränsbevakningsväsendet samt Försvarsmakten, där brottsbekämpningen internt har skilts från den militära underrättelseverksamheten.

I momentet görs motsvarande preciseringar som i 1 mom. Och i 2 mom. hänvisas det till information som fått genom en metod för underrättelseinhämtning. Det finns ingen orsak att begränsa utlämnande till en behörig myndighet av information som fått på något annat sätt än genom användning av en metod för underrättelseinhämtning. I dessa situationer har informationen inte fått genom användning av de metoder för underrättelseinhämtning som särskilt föreskrivits för militärunderrättelsemyndigheternas bruk.

För det andra ändras momentet på motsvarande sätt som 1 mom., så att det i fortsättningen ska gälla inte bara faktisk anmälan om brott som är på färde utan också annat utlämnande av information om ett sådant brott. Tillägget behövs för att säkerställa att militärunderrättelsemyndigheterna har möjlighet att lämna ut ytterligare information till en behörig myndighet i fråga om ett brott som myndigheten i fråga redan är medveten om att är på färde. Det kan till exempel vara fråga om att polisen redan har fått tips om sabotage som är på färde och som har koppling till omfattande påverkan. Om militärunderrättelsemyndigheterna i sin egen verksamhet genom användning av metoder för underrättelseinhämtning får information om en eventuell plats eller tidpunkt för en gärning, ska militärunderrättelsemyndigheterna kunna lämna ut informationen i fråga till polisen.

Enligt förslaget fogas 79 § 2 mom. i den gällande lagen till 3 mom. i den paragrafen. Momentet gäller situationer där information fått medan en metod för underrättelseinhämtning används och informationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av brott för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. En sådan anmälan och ett sådant utlämnande av information som avses i momentet är beroende av prövning. De föreslagna ändringarna motsvarar de ändringar som föreslås i paragrafens 1 och 2 mom.

Information om brott kan lämnas ut inte bara på initiativ av militärunderrättelsemyndigheterna utan också med anledning av en begäran som den behöriga myndigheten riktar till militärunderrättelsemyndigheterna.

Den information som avses i momentet får lämnas ut till såväl centralkriminalpolisen som andra behöriga myndigheter. Eftersom det är fråga om brott med lindrigare straff än de brott som avses i 1 mom., är undersökningsarrangemangen för dem inte förenade med ett likartat behov av samordning som för centralkriminalpolisen i de situationer som avses i 1 mom. Information ska kunna lämnas ut direkt till exempel till den polisinsättning som har regional behörighet att utföra förundersökningen eller som redan utreder det brott som information lämnas ut om.

Enligt förslaget fogas 80 § 2 mom. i den gällande lagen till 79 § 4 mom. Momentet gäller situationer där information som fått genom användning av en metod för underrättelseinhämtning används och som gäller brott som är på färde för vilka det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. I momentet föreslås motsvarande ändringar som i de tidigare momenten. En sådan anmälan och ett sådant utlämnande av information som avses i momentet är beroende av prövning. Momentet ändras på motsvarande sätt som 1–3 mom., så att bestämmelsen utöver anmälan av brott som kommit till kännedom genom användning av en metod för underrättelseinhämtning också gäller utlämnande av brottsinformation.

Paragrafens 5 mom. är nytt. I det föreskrivs om militärunderrättelsemyndigheternas rätt att trots 1–4 mom. alltid anmäla till en behörig myndighet som avses i 1 och 2 mom. ett sådant genom användning av en metod för underrättelseinhämtning upptäckt brott enligt 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen som redan begåtts eller som ännu kan förhindras. I de kapitlen i strafflagen som det hänvisas till i momentet föreskrivs att landsförräderibrott, högförräderibrott och terroristbrott är straffbara.

Genom att förhindra och utreda landsförräderi-, högförräderi- och terroristbrott skyddas försvaret och den nationella säkerheten och därför kan förhindrande och utredning av brotten i fråga anses vara ändamål som är förenliga med det ursprungliga ändamålet för sådan information som fåtts genom användning av metoder för underrättelseinhämtning. Föremål för militärunderrättelsemyndigheternas underrättelseverksamhet är enligt 4 § i lagen bland annat underrättelseverksamhet som riktar sig mot Finlands försvar. Den verksamhet som är föremål för underrättelseinhämtningen kan bedrivas på sätt som inte betraktas som brottsliga, men verksamheten kan när den utvecklas bli ett brott. Sålunda är det naturligt att information om verksamhet som hänför sig till samma hotkontinuum också kan överföras till den behöriga myndigheten för att avvärja brott och utlämnandet av information inte behöver begränsas på motsvarande sätt som enligt de tidigare momenten i paragrafen.

Hänvisningen till 1–4 mom. i det föreslagna momentet innebär att militärunderrättelsemyndigheterna får anmäla ett redan begånget brott som avses i 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen till centralkriminalpolisen och lämna ut information om ett sådant brott till centralkriminalpolisen oberoende av om det föreskrivna strängaste straffet för brottet är fängelse i minst tre år. Uttrycket betyder också att militärunderrättelsemyndigheterna för förhindrande av ett i 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen avsett brott som är på färde får anmäla det till den behöriga myndigheten och till den behöriga myndigheten lämna ut information om brottet oberoende av om det föreskrivna strängaste straffet för brottet är fängelse i minst två år. Sådana brott som avses i 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen och för vilka det föreskrivna strängaste straffet är mindre än tre år är till exempel när det gäller landets försvar oaktsamt röjande av statshemlighet, upprätthållande av landsförrädisk förbindelse och olaglig militär verksamhet. Hänvisningen i momentet till 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen är öppen på så sätt att om gärningar som för närvarande inte är kriminaliserade blir straffbara enligt strafflagens kapitel i fråga, kommer gärningarna att omfattas av hänvisningen och därmed av tillämpningsområdet för 5 mom. Lösningen är motiverad, eftersom det också i framtiden när det gäller de gärningar som eventuellt blir straffbara enligt de ovannämnda kapitlen i strafflagen kommer att i enlighet med kapitlens rubriker vara fråga om landsförräderibrott, högförräderibrott eller terroristbrott, vars skyddsobjekt alltid är statens säkerhet.

Syftet med momentet är alltså att göra det möjligt att anmäla brott som hotar den nationella säkerheten och att lämna ut information om sådana brott till den behöriga brottsbekämpande myndigheten i större utsträckning än vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. De tillåtande bestämmelserna i momentet åsidosätter inte de förpliktande bestämmelserna i 1 och 2 mom. så att anmälan om de brott som avses i 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen blir behovsprövad för militärmyndigheterna.

80 §. Utlämnande av information i vissa fall. Paragrafens 1 mom. är nytt. Det gällande 1 mom. blir så som nämnts 79 § 3 mom.

Enligt momentet får militärunderrättelsemyndigheterna alltid med avseende på försvaret av landet, för skyddande av den nationella säkerheten och för inriktning av den behöriga myndighetens verksamhet på något annat sätt lämna ut sådan information om brott som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning. Om information lämnas ut på det sätt som avses i momentet, får informationen inte användas som grund för ett yrkande eller beslut som gäller hemliga metoder för inhämtande av information, hemliga tvångsmedel eller andra tvångsmedel och inte heller som bevisning i brottmål. I momentet avses i sak med inriktning av verksamheten att i redan pågående verksamhet vid en behörig myndighet kan man av flera olika verksamhetsalternativ prioritera ett alternativ som den information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning ger indikationer om att på bästa möjliga sätt rikta in resurser på.

Bestämmelserna i momentet tillåter att militärunderrättelsemyndigheterna anmäler och lämnar ut information endast om de brott som avses i 79 § 3–5 mom., det vill säga den ökar inte kretsen av brott om vilka information får lämnas ut till de brottsbekämpande myndigheterna. Anmälan eller utlämnande av information med stöd av momentet kan sålunda inte gälla något sådant redan inträffat brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i mindre än tre år eller något sådant brott på färde som kan förhindras och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i mindre än två år. Det enda undantaget utgörs av de brott som avses i 79 § 5 mom. och som är straffbara enligt 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen och i fråga om vilka anmälan och utlämnandet av brottsinformation inte är kopplat till maximistraffet för brottet.

I de föreslagna 79 § 3–5 mom. som är föremål för den föreslagna bestämmelsen föreskrivs det om militärunderrättelsemyndigheternas rätt efter prövning att till den brottsbekämpande myndigheten anmäla brott som redan har begåtts eller som ännu kan förhindras, medan 79 § 1 och 2 mom. gäller så kallade extra grova brott.

De ovan avsedda extra grova brotten kan inte anmälas och information om dem kan inte heller lämnas ut på i 1 mom. avsett sätt för skyddande av försvaret eller den nationella säkerheten eller för inriktning av den mottagande myndighetens verksamhet. När det gäller extra grova brott ska anmälan och utlämnande av information alltid ske med stöd av 79 § 1 och 2 mom. Det kan anses att förhindrandet och utredningen av extra grova brott är förenat med ett så stort samhälleligt intresse att det inte är skäligt att förbjuda att utlämnad information till exempel används som grund för en hemlig metod för inhämtande av information eller för hemligt tvångsmedel eller som bevisning i brottmål på det sätt som är fallet i det föreslagna momentet.

Syftet med regleringen är att möjliggöra ett tillräckligt effektivt utnyttjande av den information som militärunderrättelsemyndigheterna har fått genom sina befogenheter. Genom regleringen bemöts i första hand säkerhetshot som omfattar ett stort antal olika påverkansmetoder, såsom instrumentaliserad invandring som sker som en del av hybridpåverkan och underrättelseverksamhet som är inriktad på kritisk infrastruktur.

Syftet med den föreslagna regleringen är inte att utvidga den krets av myndigheter som avses i 79 §. Syftet med den anmälan och det utlämnande av information som avses i bestämmelsen är att ge de behöriga myndigheterna bättre möjligheter än tidigare att förebygga farliga situationer avseende försvar och nationell säkerhet och att avvärja hot. Avvärjandet av hot förutsätter ett sådant effektivt samarbete mellan flera myndigheter som grundar sig på ett tillräckligt informationsutbyte mellan olika myndigheter. Med stöd av en hotbedömning som gjorts utifrån information som lämnats ut kan till exempel polisen på ett synligt och effektiviserat sätt övervaka ett objekt som är viktigt med tanke på försvar eller nationell säkerhet. Dessutom kan polisen med hjälp av informationen göra upp eller uppdatera sådana planer eller vidta eller uppdatera sådana åtgärder som gäller objektets säkerhetslösningar samt andra arrangemang med koppling till polisens operativa verksamhet.

I enskilda fall kan också andra brott än de som avses i 12, 13 eller 34 a § i strafflagen och som föreslås i 79 § riktas mot försvaret och den nationella säkerheten. Till exempel allmänfarliga brott som är straffbara enligt 34 kap. i strafflagen, informations- och kommunikationsbrott som är straffbara enligt 38 kap. i den lagen och vapenbrott som är straffbara enligt 41 kap. i den lagen kan från fall till fall rikta sig mot försvaret och utgöra hot mot den nationella säkerheten.

Med stöd av momentet kan brott anmälas och information om brotten lämnas ut inte bara för skyddande av den nationella säkerheten utan också för inriktning av den mottagande brottsbekämpande myndighetens verksamhet på något annat sätt. Enligt 5 kap. 54 § 4 mom. i polislagen får så kallad överskottsinformation som fåtts genom sådana hemliga metoder för

inhämtande av information som gör intrång i skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden alltid, det vill säga utan att brottets allvarlighetsgrad bedöms, användas för inriktning av polisens verksamhet. På motsvarande sätt får enligt 10 kap. 56 § 4 mom. i tvångsmedelslagen överskottsinformation som fås genom sådana hemliga metoder för inhämtande av information som gör intrång i skyddet för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden alltid användas för inriktning av polisens, Tullens och Gränsbevakningsväsendets verksamhet.

I den föreslagna bestämmelsen avses med inriktning av verksamheten detsamma som i de ovannämnda gällande bestämmelserna. Sålunda är det vid inriktningen av verksamheten fråga om indirekt utnyttjande av utlämnad information så att den inte används som bevisning eller som grund för tvångsmedel eller metoder för informationsinhämtning utan till exempel för val av undersökningslinje. I sak innebär inriktning av verksamheten till exempel att man vid en utredning som redan pågår vid en brottsbekämpande myndighet bland flera olika undersökningslinjer kan prioritera ett alternativ som information som lämnats ut genom användning av en metod för underrättelseinhämtning ger anledning att rikta in utredningsresurser på. Inriktning av verksamheten innebär också det att polisen eller någon annan brottsbekämpande myndighet som avses i bestämmelsen genom den brottsinformation som lämnats ut med stöd av momentet kan rikta in sin operativa verksamhets tyngdpunkt och eventuellt förhindra att ett nytt brott eller ett nytt brottsfenomen tillspetsas. Samtidigt kan informationen komplettera en behörig myndighets lägesbild av brottsligheten och informationen kan utnyttjas i den operativa och den strategiska analysen till exempel för att kartlägga det hot som olika brottsfenomen utgör.

Föremål för inriktningen är i praktiken i allmänhet polisverksamhet med anknytning till förhindrande, avslöjande och utredning av brott, men utlämnande av information till polisen för inriktning av den brottsbekämpande myndighetens verksamhet kan också ske för inriktning av andra i 1 kap. 1 § i polislagen föreskrivna uppgifter, såsom att trygga rätts- och samhällsordningen eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Utlämnande av brottsinformation till exempelvis Gränsbevakningsväsendet kan på motsvarande sätt ske inte bara för inriktning av verksamhet som bedrivs i syfte att förhindra, avslöja eller utreda brott, utan också för inriktning av upprätthållandet av gränssäkerheten enligt 3 § 1 mom. i gränsbevakningslagen (578/2005).

I momentet föreslås också bestämmelser om begränsning av användningen av information som anmälts eller lämnats ut. En mottagare får inte utnyttja informationen för ändamål enligt 3 kap. 3 § i förundersökningslagen, det vill säga som grund för inledande av en förundersökning liksom som grund för ett yrkande eller beslut som gäller hemliga metoder för inhämtande av information, hemliga tvångsmedel eller andra tvångsmedel eller som bevisning i brottmål. Eftersom den utlämnade informationen framför allt är riktgivande för verksamheten och berikar lägesbilden, får den inte användas för att ställa en person till straffrättsligt ansvar.

De förbud mot utnyttjande som fastställs med stöd av momentet innebär bland annat ett undantag från polisens så kallade förundersökningsplikt enligt 3 kap. 3 § i förundersökningslagen. Enligt 3 kap. 3 § 1 mom. i den lagen ska förundersökningsmyndigheten göra förundersökning när det på grund av anmälan till den eller annars finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts. Om polisen eller någon annan förundersökningsmyndighet har fått brottsinformation med stöd av momentet i fråga, kan den på grund av de begränsningar av användningen av informationen som anges i lag inte göra förundersökning utifrån den erhållna informationen eller registrera en brottsanmälan i ärendet. Genom förbud mot utnyttjande tryggas rätten till en rättvis rättegång.

Genom möjligheten att lämna ut brottsinformation till brottsbekämpande myndigheter för skyddande av försvaret eller den nationella säkerheten och inriktning av de brottsbekämpande myndigheternas verksamhet samt genom bestämmelser om förbud mot utnyttjande som gäller dessa utlämnandeändamål tryggas också sekretessen för militär underrättelseinhämtning. Till exempel inledande av förundersökning och i samband med det användning av tvångsmedel mot den som misstänks för brott avslöjar i princip för den misstänkte som varit föremål för användningen av en metod för underrättelseinhämtning vilken metod som ligger bakom anmälan och metodens inriktning. Det kan på så sätt äventyra en långvarig och framgångsrik underrättelseinsats som den militära underrättelseverksamheten förutsätter. De lagstadgade förbuden mot att använda informationen för straffprocessuella ändamål gör det möjligt att skydda underrättelseinsatsen och dess långsiktiga mål.

Enligt förslaget fogas 80 § 4 mom. i den gällande lagen till 79 § 2 mom. I bestämmelsen föreslås inga innehållsmässiga ändringar. Enligt momentet får militärunderrättelsemyndigheterna alltid lämna ut information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning som utredning som stöder det att någon är oskyldig samt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

I bestämmelsen begränsas inte eventuella mottagare. Utlämnande av information som utredning till stöd för att någon är oskyldig sker i praktiken till förundersökningsmyndigheten, men utlämnande av i momentet avsedd information för att förhindra betydande fara för liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada kan ske inte bara till den brottsbekämpande myndigheten utan också till vilken annan myndighet eller instans som helst som har faktisk möjlighet att påverka händelseförloppet och förhindra att en fara eller skada realiserar. Den fara eller skada som avses i momentet kan också hänföra sig till någonting annat än ett brott. Det kan till exempel vara fråga om att förhindra en olycka. Ju större fara för liv, hälsa eller frihet det är fråga om, desto lägre är tröskeln för att göra en anmälan till den behöriga myndigheten för förhindrande av fara. Anmälan kan också göras till en enskild person eller sammanslutning, om detta behövs för att förhindra en betydande risk för miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

80 a §. Beslut om utlämnande av information och uppskjutning av anmälan. Enligt förslaget flyttas 79 § 6 mom. och 80 § 6 mom. i den gällande lagen och slås samman. I bestämmelsen görs endast en teknisk ändring genom vilken det hänvisas till lagens 6 kap. i sin helhet. Till övriga delar föreslås inga ändringar i bestämmelsens innehåll. Enligt momentet får en i 79 § 1 mom. avsedd anmälan skjutas upp genom beslut av huvudstabens underrättelsechef.

Till 2 mom. fogas 79 § 1 mom. och 3 mom. samt 80 § 3 mom. till den del som de gäller uppskjutning av en anmälan eller görande av en anmälan. Bestämmelserna slås samman till en koherent helhet. Till paragrafen fogas också det nya 79 § 5 mom. Enligt momentet får en anmälan i de situationer som avses i bestämmelsen skjutas upp med högst ett år åt gången. Vid övervägande av om en anmälan ska skjutas upp ska utöver skyddande av försvaret och den nationella säkerheten betydelsen av utredning eller förhindrande av brott med tanke på allmänna och enskilda intressen beaktas. Ovannämnda omständigheter ska också beaktas när utlämnande av information om de brott som avses i 79 § 1 och 2 mom. övervägs. Avvägningskriterierna enligt momentet ska med andra ord tillämpas när huvudstabens underrättelsechef bedömer om det är nödvändigt att skjuta upp anmälan om ett så kallat extra grovt brott som avses i 79 § 1 mom., när anmälan efter prövning och utlämnande av information om ett lindrigare straffbart brott enligt 79 § 3–5 mom. bedöms och när utlämnandet av information bedöms i fråga om ett sådant extra grovt brott enligt 79 § 1 och 2 mom. som den brottsbekämpande myndigheten redan känner till.

81 §. *Anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol.* Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar den föreslagna bestämmelsens innehåll.

I paragrafens 1 mom. föreslås ändringar som gör bestämmelsen tydligare. Bestämmelsen ändras inte i sak. I momentet är det varken behövt eller möjligt att hänvisa till i 80 § avsett utlämnande av information, eftersom vidtagande av de åtgärder som avses i momentet har uteslutits på grund av de begränsningar av användningen som anges i bestämmelsen i fråga.

Enligt förslaget fogas till 2 mom. lagens 79 § 5 mom. och 80 § 5 mom. i sak oförändrade och slås samman till en bestämmelse. Enligt den föreslagna bestämmelsen fattas beslut om användning av sådan information som bevisning som lämnas ut med stöd av 79 § i denna lag av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Dessutom fastställs i momentet i enlighet med gällande lag att bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet om användningen av information finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen, och bestämmelser om uppgivande i stämningsansökan av användningen av information finns i 5 kap. 3 § 1 mom. 9 punkten i lagen om rättegång i brottmål.

I den nya bestämmelsen föreslås det inga ändringar i sakinnehållet.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt artikel 8.1 i Europeiska människorättskonventionen har var och en rätt till skydd för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Enligt artikel 8.2 får en offentlig myndighet inte inskränka åtnjutande av denna rättighet annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter. Enligt grundlagsutskottet förutsätter detta i praktiken att inskränkningen motiveras av ett vägande samhälleligt behov, att ingripandet och det godtagbara målet som eftersträvas står i rätt proportion till varandra och att det finns relevanta och tillräckliga skäl för inskränkningen (GrUU 35/2018 rd). Intrång i privatlivet är möjligt och kan vara relativt omfattande, om det sker inom ramen för artikel 8.2 i Europeiska människorättskonventionen. I myndighetsverksamhet är det möjligt att med stöd av artikel 8.2 i Europeiska människorättskonventionen göra ingrepp i rättigheter som garanteras enligt artikeln, om ingreppet är tillåtet enligt nationell lagstiftning, det sker för att trygga vissa intressen som särskilt räknas upp i artikeln och ingreppet är nödvändigt i ett demokratiskt samhälle.

Ett av de intressen som möjliggör intrång i skyddet för privatlivet och därmed också i skyddet för förtroligt meddelande är den nationella säkerheten. Kravet på att intrånget ska grunda sig på lag framhävs särskilt när man gör ingrepp i objektets rättigheter i hemlighet.

Enligt artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna har var och en rätt till respekt för sitt privatliv och familjeliv, sin bostad och sina kommunikationer. Enligt artikel 8 i stadgan har var och en rätt till skydd av de personuppgifter som rör honom eller henne. Dessa uppgifter ska behandlas lagenligt för bestämda ändamål och på grundval av den berörda personens samtycke eller någon annan legitim och lagenlig grund. Enligt artikel 52.1 i stadgan ska varje begränsning i utövandet av de rättigheter och friheter som erkänns i stadgan vara

föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter. Begränsningar får, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast göras om de är nödvändiga och faktiskt svarar mot mål av allmänt samhällsintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.

Bestämmelserna om behandling av förmedlingsuppgifter om elektronisk kommunikation hör till tillämpningsområdet för EU-rätten. Enligt artikel 15 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation (2002/58/EG) får medlemsstaterna genom lagstiftning vidta åtgärder för att begränsa omfattningen av de rättigheter och skyldigheter som anges i direktivet när en sådan begränsning i ett demokratiskt samhälle är nödvändig, lämplig och proportionell för att skydda nationell säkerhet (det vill säga statens säkerhet), försvaret och allmän säkerhet samt för förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtal för brott eller vid obehörig användning av ett elektroniskt kommunikationssystem. Medlemsstaterna får för detta ändamål bland annat vidta lagstiftningsåtgärder som innebär att uppgifter får bevaras under en begränsad period som motiveras av de skäl som fastställs i punkten. Europeiska unionens domstol har meddelat flera avgöranden om tolkningen av artikel 15 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation jämförd med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. I flera avgöranden behandlas användningen av uppgifter som innehas av teleföretag i myndighetsverksamhet (till exempel C-162/22, A. G. mot Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, de förenade målen C-339/20 och C-397/20, VD och SR, C-140/20, Commissioner of An Garda Síochána m.fl. och de förenade målen C-793/19 och C-794/19, SpaceNet och Telekom Deutschland).

Europeiska unionens domstol ansåg i sitt avgörande i målet *La Quadrature du Net m.fl. mot Premier ministre m.fl.* (de förenade målen C-511/18, C-512/18 och C-520/18, punkt 103) att när medlemsstaterna genomför åtgärder som innebär undantag från konfidentialiteten vid elektronisk kommunikation, utan att ålägga tjänsteleverantörer av sådan kommunikation någon skyldighet att behandla uppgifter, omfattas skyddet av de berörda personernas uppgifter inte av direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. I de föreslagna bestämmelserna åläggs inte leverantörer av kommunikationstjänster några skyldigheter.

Grundlagsutskottet menar att skyddet av den nationella säkerheten i sig kan vara förenat med synnerligen vägande skäl att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna i fråga om skyddet för personuppgifter och skyddet för privatlivet. I detta sammanhang har grundlagsutskottet hänvisat till att den nationella säkerheten också EU-rättsligt kan motivera åtgärder som ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna på ett allvarligare sätt än åtgärder som motiveras utifrån något annat syfte (se även till exempel domen av den 6 oktober 2020, *La Quadrature du Net m.fl.*, C-511/18, C-512/18 och C-520/18, punkt 136). (GrUU 48/2022, s. 4–5).

Enligt 2 § 3 mom. i grundlagen ska all utövning av offentlig makt bygga på lag, och i all offentlig verksamhet ska lag noggrant iakttas. Utgångspunkten är att den som utövar offentlig makt ska ha en behörighetsgrund som i sista hand återgår på en av riksdagen stiftad lag (RP 1/1998 rd, s. 75). För lagar gäller det allmänna kravet att en lag ska vara exakt och noga avgränsad. Enligt grundlagsutskottet är regleringen av befogenheter vanligen relevant också i förhållande till de i grundlagen inskrivna grundläggande fri- och rättigheterna (se GrUU 67/2016 rd och GrUU 10/2016 rd). I propositionen föreslås inte ytterligare befogenheter för underrättelsemyndigheterna. Bestämmelserna i 44 § i polislagen har gjorts tydligare när det gäller den behöriga förundersökningsmyndigheten och den behöriga myndigheten. I 10 § i grundlagen föreskrivs det om skydd för privatlivet. Det allmänna ska enligt 22 § i grundlagen se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses.

Bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna skyddar fysiska personer. Dessutom utsträcker sig bestämmelserna om de grundläggande fri- och rättigheterna indirekt till juridiska personer. Däremot omfattas staten och andra offentliga samfund inte av skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, GrUU 9/2015 rd). Sålunda åtnjuter till exempel kommunikation från en myndighetsorganisation i en främmande stat inte skydd för hemligheten i fråga om förtroliga meddelanden.

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skyddet för personuppgifter utfärdas genom lag. Skyddet enligt 10 § i grundlagen kompletteras av skyddet för privatlivet enligt artikel 8 i Europeiska människorättskonventionen samt av respekten för privatlivet enligt artikel 7 och skyddet av personuppgifter enligt artikel 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. I Europadomstolens rättspraxis har artikel 8 i Europeiska människorättskonventionen ansetts omfatta även skyddet för personuppgifter. I artikel 52.3 i stadgan föreskrivs att i den mån som stadgan omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av Europeiska människorättskonventionen ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Enligt artikel 4.2 i fördraget om Europeiska unionen faller nationell säkerhet utanför EU:s behörighet.

Enligt Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna är det väsentligt att det i lag föreskrivs om de begränsningar och villkor som ska iakttas vid vidareutlämnande av information och om de omständigheter under vilka informationen ska utplånas.

Enligt 21 § i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan. Offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag. Enligt artikel 13 om rätten till ett effektivt rättsmedel i Europakonventionen ska var och en, vars i konventionen angivna fri- och rättigheter kränkts, ha tillgång till ett effektivt rättsmedel inför en nationell myndighet och detta även om kränkningen förövats av en person som har handlat i egenskap av offentlig myndighet.

Genom en ändring av 10 § i grundlagen blev det möjligt att utfärda underrättelselagstiftning. I regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 10 § i grundlagen behandlas vad som i paragrafen i fråga avses med verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten (RP 198/2017 rd, s. 36–40). I grundlagsutskottets betänkande om ändring av 10 § i grundlagen understryker utskottet som utgångspunkt för den konstitutionella tolkningen att grundlagen föranleder ett behov att å ena sidan tolka begreppet nationell säkerhet restriktivt och å andra sidan ha en hög allvarlighetsgrad i fråga om hot. Enligt utskottet har den som åberopar begränsningsgrunden också skyldighet att komma med en tillräcklig motivering till att verksamheten i fråga kan bli ett allvarligt hot mot den nationella säkerheten. För att uppfylla nödvändighetskravet räcker det enligt utskottet inte med att inhämtningen av information om förtroliga meddelanden över lag kan anses främja den nationella säkerheten. Däremot måste det påvisas att informationsinhämtningen med individuella begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna i varje enskilt fall är ett effektivt och nödvändigt sätt att inhämta information om verksamhet som allvarligt hotar den nationella säkerheten i situationen i fråga. (GrUB 4/2018 rd, s. 8–9.) När det gäller begreppet nationell säkerhet har det ansetts att staterna har rätt omfattande prövningsmarginal i fråga om hurdan verksamhet de anser utgöra ett hot mot den nationella säkerheten. I Europadomstolens praxis har den nationella säkerheten ansetts omfatta åtminstone det militära försvaret, terrorismbekämpningen och bekämpningen av olaglig underrättelseverksamhet.

I grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 35/2018 rd – RP 202/2017 rd) om lagstiftning om civil underrättelseinhämtning behandlas utlämnande av underrättelseinformation i vissa fall (s. 22–23), det vill säga brandväggsbestämmelserna. I grundlagsutskottets utlåtande konstateras det att vid bedömningen av regleringen måste dock uppmärksamhet fästas för det första vid att underrättelseverksamhet till sin karaktär är annorlunda än användning av hemliga metoder att inhämta information enligt polislagen eller användning av hemliga tvångsmedel enligt tvångsmedelslagen och att det betyder att frågan om bundenheten till ett användningsändamål accentueras när man bedömer regleringen om eventuell överskottsinformation eller information som påminner om sådan. Vidare konstateras det i utlåtandet att med tanke på skillnaderna mellan underrättelseverksamhet respektive utredning och avvärjande av brott bör det enligt grundlagsutskottet särskilt säkerställas att regleringen inte öppnar möjligheter att utnyttja underrättelseverksamheten för att kringgå polislagens bestämmelser om hemliga metoder för inhämtande av information eller tvångsmedelslagens bestämmelser om hemliga tvångsmedel. Grundlagsutskottet anser att av betydelse är också den aspekten att underrättelseverksamheten, som skiljer sig från brottsutredning, inte bör regleras så att den öppnar faktiska möjligheter att kringgå eller uppluckra de villkor som i polislagen och tvångsmedelslagen ställts upp för användning av hemliga metoder för inhämtande av information och hemliga tvångsmedel. Kravet på en rättvis rättegång är centralt när det gäller den information som används som bevisning i brottmål. Den gällande 5 a kap. 44 § i polislagen har stiftats med grundlagsutskottets medverkan. I den föreslagna ändringen av 5 a kap. 44 § i polislagen samt i 44 a § i den lagen beaktas det som grundlagsutskottet tidigare yttrat och utvidgas endast till en del kretsen av de brott som information kan lämnas ut om. Med stöd av det föreslagna 44 § 5 mom. får skyddspolisen alltid anmäla ett sådant brott enligt 12, 13 och 34 a kap. i strafflagen som redan begåtts eller som ännu kan förhindras samt lämna ut information om brottet. Straffskalan för landsförräderibrott enligt 12 kap., högförräderibrott enligt 13 kap. eller terroristbrott enligt 34 a kap. i strafflagen varierar från fängelse på livstid till böter. Straffskalan för brotten ger uttryck för hur allvarliga gärningarna är med tanke på skuld och gärningens klandervärdhet, men inte nödvändigtvis för gärningens skadlighet och farlighet med tanke på skyddande av den nationella säkerheten eller av rätts- och samhällsordningen. Brotten enligt de nämnda kapitlen i strafflagen kan anses hota den nationella säkerheten och kopplingen till brottsbenämningarna i kapitlen i strafflagen är med tanke på noggrant avgränsade bestämmelser motiverad. Med stöd av 5 a kap. 44 § i polislagen föreligger skyldighet att beroende på straffskalan för en del av brotten (så kallade extra grova brott) enligt strafflagens kapitel anmäla och lämna ut information till en brottsbekämpande myndighet och i fråga om en del av brotten ha rätt att lämna ut information på ett liknande sätt som enligt den gällande lagen. Det föreslagna 44 § 5 mom. utvidgar kretsen av de brottsbenämningar som det är möjligt att anmäla, eftersom anmälan inte är bunden till straffskalan, även om brottstypen förblir likartad. Vidare är det med stöd av det föreslagna 44 a § 1 mom. möjligt att lämna ut information för skyddande av den nationella säkerheten och för inriktning av verksamheten på något annat sätt. Bestämmelserna förpliktar inte till utlämnande. De begränsningar som fastställs i regeringspropositionen tillåter att information används för inriktning av verksamheten, men förbjuder att de används i något annat syfte, såsom i vissa fall som grund för beslutsfattande. Bestämmelser om användning av överskottsinformation vid inriktning av verksamheten finns i 5 kap. 54 § i polislagen och 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen. Med inriktning av verksamheten avses detsamma som i de gällande bestämmelserna. Sålunda innehåller de föreslagna bestämmelserna i 5 a kap. 44 a § 1 mom. i polislagen förbud mot och begränsningar av användningen av information i det syfte som avses i 3 kap. 3 § i förundersökningslagen samt när det gäller hemligt inhämtande av information eller hemligt tvångsmedel. En metod för underrättelseinhämtning får inte användas på begäran av förundersökningsmyndigheten och syftet med användningen kan inte vara att inhämta information om ett brott för förundersökningsmyndigheten. En metod för underrättelseinhämtning får användas endast för inhämtande av information om någon sådan verksamhet enligt 5 a kap. 3 § i polislagen och 3 § i lagen om civil underrättelseinhämtning

avseende datatrafik (582/2019) som allvarligt hotar den nationella säkerheten. Användningen av en metod för underrättelseinhämtning ska också i övrigt uppfylla de allmänna och särskilda förutsättningar för användning av en metod som föreskrivs i 5 a kap. i polislagen eller i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik. Grundlagsutskottet har av hävd vid sidan om kravet på nödvändighet i fråga om behandling av känsliga uppgifter betonat i synnerhet kravet på ändamålsbegränsning (GrUU 40/2021 rd, stycke 15). Utskottet har ansett att det är möjligt att göra undantag från ändamålsbegränsningen, endast om de kan karakteriseras som exakta och ringa. Bestämmelserna har inte heller fått leda till att någon annan verksamhet än den som är förknippad med det ursprungliga ändamålet blir det huvudsakliga ändamålet eller ens ett viktigt ändamål (se GrUU 37/2024 rd, s. 5, GrUU 40/2021 rd, stycke 15, GrUU 15/2018 rd, s. 45, GrUU 1/2018 rd, s. 4 och GrUU 14/2017 rd). Utvidgning av möjligheten att lämna ut information enligt den föreslagna lagstiftningen blir inte det huvudsakliga sättet att använda informationen (registret). Vidare föreskrivs i det föreslagna 5 a kap. 44 c § 2 mom. i polislagen om domstolens beslutanderätt när det gäller användning vid domstol av sådan information som lämnas ut med stöd av 44 § eller 44 a § 2 mom. De föreslagna bestämmelserna anses sålunda inte vara problematiska med tanke på 21 § i grundlagen. Utfärdande av bestämmelser som delvis i större utsträckning än för närvarande ger möjlighet att lämna ut information som fås genom en metod för underrättelseinhämtning ska anses vara förenligt med det ursprungliga ändamålet med informationen. Genom den information som fås i samband med underrättelseinhämtning kan man stödja bekämpningen av brott som hotar den nationella säkerheten. Bestämmelserna står i rätt proportion till propositionens mål och kravet på en rättvis rättegång.

I propositionen föreslås inte ytterligare befogenheter för underrättelsemyndigheterna, och metoder för underrättelseinhämtning får inte riktas mot ett utrymme som används för boende av permanent natur.

I grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 35/2018 rd – RP 202/2017 rd) om lagstiftning om civil underrättelseinhämtning behandlas 57 § om internationellt samarbete och även paragrafens 4 mom. (GrUU 35/2018 rd, s. 25–26). Till följd av grundlagsutskottets utlåtande preciserades bestämmelserna på så sätt att det till 57 § 5 mom. fogades att internationella avtal som är bindande för Finland ska följas vid utlämnande och mottagande av information samt genom att uttryckligen förbjuda internationellt samarbete och informationsutbyte om det finns grundad anledning att misstänka att en person på grund av samarbetet eller utlämnandet av uppgifter riskerar dödsstraff, tortyr, någon annan behandling som kränker människovärdet, förföljelse, godtyckligt frihetsberövande eller orättvis rättegång. Den föreslagna ändringen av 5 a kap. 57 § 4 mom. i polislagen påverkar inte de bestämmelser som utfärdades med grundlagsutskottets medverkan.

På behandlingen av personuppgifter i syfte att förebygga, avslöja eller utreda brott eller föra brott till åtalsprövning, samt för att skydda mot eller förebygga hot mot den allmänna säkerheten tillämpas i princip lagen om behandling av personuppgifter i brottmål och vid upprätthållandet av den nationella säkerheten (1054 /2018, nedan dataskyddslagen avseende brottmål) med undantag för lagens 10 § 2 mom., 54 § och 7 kap. I 7 kap. i polisens personuppgiftslag föreskrivs det om behandlingen av personuppgifter vid skyddspolisen. I propositionen föreslås det att 51 § 1 mom. i polisens personuppgiftslag preciseras så att skyddspolisen trots sekretessbestämmelserna får lämna ut personuppgifter till utländska säkerhets- och underrättelsetjänster och till utländska myndigheter som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning, samt till Europeiska unionens byråer och institutioner och till Nordatlantiska fördragsorganisationen och internationella organisationer, om utlämnandet är nödvändigt för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppgifter. En central ändring är utlämnande av information till Nordatlantiska

fördragsorganisationen. I grundlagsutskottets utlåtande om regeringens proposition som gällde polisens personuppgiftslag togs det ställning till skyddspolisens behandling av personuppgifter och bland annat till bestämmelserna om utlämnande av information (GrUU 51/2018 rd – RP 242/2018 rd).

Grundlagsutskottet har lyft fram kravet på ändamålsbegränsning, framför allt i fråga om behandling av känsliga uppgifter. Utskottet har ansett det möjligt att göra bara exakt avgränsade och mycket små undantag från det kravet. Bestämmelserna får inte heller leda till att någon annan verksamhet än den som hänger samman med det ursprungliga ändamålet blir det huvudsakliga ändamålet eller ens ett viktigt ändamål för register (se GrUU 51/2018 rd, s. 13, GrUU 15/2018 rd, s. 45, GrUU 1/2018 rd, s. 4 och GrUU 14/2017 rd, s. 5–6 i det finska utlåtandet).

I grundlagsutskottets utlåtande konstaterades det i fråga om 51 § i polisens personuppgiftslag att ”när beslut fattas om utlämnande av uppgifter ska hänsyn dessutom tas till människorättssituationen i den stat som är mottagare av personuppgifterna, utlämnandets betydelse för Finlands internationella relationer samt de internationella fördrag och andra förpliktelser som binder Finland. Dessutom ska hänsyn tas till nivån på dataskyddet i den stat som är mottagare av personuppgifterna och vilken betydelse utlämnandet har med tanke på den registrerades rättigheter. Skyddspoliserna ska i all sin verksamhet respektera de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna samt välja det motiverbara alternativ som bäst tillgodoser dessa rättigheter, sågs det i propositionsmotiven (s. 110). På detta sätt bör skyddspoliserna agera också när den behandlar personuppgifter och lämnar ut personuppgifter till utlandet. Vid prövningen ska i möjligaste mån också beaktas nivån på datasekretessen hos den som tar emot uppgifterna och betydelsen av utlämnandet av uppgifterna med tanke på den registrerades rättigheter. Grundlagsutskottet ansåg bestämmelsen vara motiverad (GrUU 51/2018 rd, s. 14–15).” Dessutom fästes i grundlagsutskottets utlåtande uppmärksamhet vid att det bör utfärdas bestämmelser om en avgränsning, som enligt utskottets uppfattning kunde göras exempelvis så att det i bestämmelsen införs en hänvisning till att internationella avtal som är bindande för Finland ska följas vid utlämnande och mottagande av information och genom att uttryckligen förbjuda internationellt samarbete och utbyte av information, om det finns grundad anledning att misstänka att någon på grund av samarbetet eller utlämnandet av information riskerar dödsstraff, tortyr, någon annan behandling som kränker människovärdet, förföljelse, godtyckligt frihetsberövande eller orättvis rättegång (se även GrUU 35/2018 rd, s. 26–27, GrUU 36/2018 rd, s. 29 och GrUU 51/2018 rd, s. 15). Till följd av utlåtandet kompletterades 51 § genom att till paragrafen foga ett nytt 5 mom., enligt vilket internationellt samarbete och utbyte av information är förbjudet om det finns grundad anledning att misstänka att någon på grund av samarbetet eller utlämnandet av information riskerar dödsstraff, tortyr, någon annan behandling som kränker människovärdet, förföljelse, godtyckligt frihetsberövande eller orättvis rättegång. Den nu föreslagna ändringen av 51 § ändrar inte rättsläget.

Genom de föreslagna bestämmelserna skyddas andra grundläggande fri- och rättigheter, och bestämmelserna svarar mot ett viktigt samhälleligt intresse. Det kan sålunda anses finnas godtagbara och samhälleligt vägande grunder för de föreslagna bestämmelserna med tanke på systemet för de grundläggande fri- och rättigheterna. Lagförslagen kan på ovannämnda grunder behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Eftersom propositionen delvis innehåller nya bestämmelser om utlämnande av information, anser regeringen dock att det är önskvärt att grundlagsutskottet lämnar utlåtande i frågan.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 5 a kap. i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen (872/2011) 5 a kap. 39 § 3 mom., 44 §, 45 § 2 mom., 55 § 4 mom., 57 § 4 mom. och 61 § 2 mom. sådana de lyder i lag 581/2019 samt
fogas till 5 a kap. nya 44 a–44 c § som följer:

5 a kap.

Civil underrättelseinhämtning

39 §

Beslut om användning av metoder för underrättelseinhämtning i vissa fall

Bestämmelserna i 44, 44 a, 44 b och 47 § i detta kapitel tillämpas inte på sådan civil underrättelseinhämtning och användning av metoder för underrättelseinhämtning som avses i 1 mom. Bestämmelsen i 4 § 4 mom. kan i enskilda fall, om det är nödvändigt för skyddandet av den nationella säkerheten, frångås vid sådan civil underrättelseinhämtning och användning av metoder för underrättelseinhämtning som avses i 1 mom.

44 §

Anmälan om brottsmisstanke och utlämnande av brottsinformation för brottsbekämpning

Skyddspolisen ska utan ogrundat dröjsmål anmäla till centralkriminalpolisen, om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer att det kan antas att ett sådant brott har begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Skyddspolisen får lämna ut information om ett brott av detta slag till centralkriminalpolisen eller en annan behörig förundersökningsmyndighet. I 2 kap. 1 § i förundersökningslagen (805/2011) föreskrivs om myndigheterna vid förundersökning.

Skyddspolisen ska utan dröjsmål anmäla till en myndighet som är behörig att förhindra brottet, om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer att ett sådant brott är på färde för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år och brottet ännu kan förhindras. Skyddspolisen får lämna ut information om ett brott av detta slag till en behörig myndighet, som är polisen, Gränsbevakningen, Tullen eller Försvarsmakten.

Skyddspolisen får anmäla ett begånget brott och lämna ut information om brottet till centralkriminalpolisen eller en annan behörig förundersökningsmyndighet, om utlämnandet av informationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av ett brott för vilket det

föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. I 2 kap. 1 § i förundersökningslagen föreskrivs om myndigheterna vid förundersökning.

Skyddspolisen får anmäla ett brott som är på färde och lämna ut information om brottet till en behörig myndighet för förhindrande av ett sådant brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år. Behöriga myndigheter är polisen, Gränsbevakningen, Tullen och Försvarsmakten.

Skyddspolisen får trots 1–4 mom. alltid anmäla till de behöriga myndigheter som avses i 1 och 2 mom. ett sådant genom användning av en metod för underrättelseinhämtning upptäckt brott enligt 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen som redan begåtts eller som ännu kan förhindras samt lämna ut information om brottet till de behöriga myndigheter som avses i 1 och 2 mom.

44 a §

Utlämnande av information i vissa fall

Skyddspolisen får anmäla ett brott som avses i 44 § 3–5 mom. och lämna ut information om ett sådant brott till de behöriga myndigheter som avses i de momenten också för skyddande av den nationella säkerheten och för inriktning av mottagarens verksamhet på något annat sätt. Då får informationen inte användas för ändamål enligt 3 kap. 3 § i förundersökningslagen och inte heller som grund för ett yrkande eller beslut som gäller en metod för hemligt inhämtande av information, hemliga tvångsmedel eller andra tvångsmedel och inte heller som bevisning i brottmål.

Information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får alltid lämnas ut som utredning som stöder det att någon är oskyldig samt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet, eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

44 b §

Beslut om uppskjutning av anmälan

Genom beslut av chefen för skyddspolisen får en anmälan som avses i 44 § 1 mom. skjutas upp med högst ett år åt gången, om det är nödvändigt för att garantera den nationella säkerheten eller skydda liv eller hälsa.

När det övervägs om en anmälan som avses i 44 § 1 mom. ska skjutas upp eller en anmälan göras eller information lämnas ut enligt 44 § 3–5 mom., ska utöver betydelsen för skyddet av den nationella säkerheten även betydelsen av utredningen eller förhindrandet av brottet med tanke på allmänna och enskilda intressen beaktas vid bedömningen. Ovannämnda omständigheter ska också beaktas när utlämnande av information om de brott som avses i 44 § 1 och 2 mom. övervägs.

44 c §

Anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol

Om en förundersökningsmyndighet inleder en förundersökning eller börjar vidta en förundersökningsåtgärd, eller en behörig myndighet inleder en åtgärd som syftar till att förhindra ett brott med stöd av utlämnande av information som avses i 44 § eller 44 a § 2 mom., ska den innan förundersökningen inleds, förundersökningsåtgärden vidtas eller den brottsförhindrande åtgärden vidtas anmäla detta till skyddspolisen.

Domstolen fattar i samband med behandlingen av huvudsaken beslut om användning av sådan information som bevisning som lämnas ut med stöd av 44 § eller 44 a § 2 mom. Bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet om användningen av information finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen, och bestämmelser om uppgivande i stämningsansökan av användningen av information finns i 5 kap. 3 § 1 mom. 9 punkten i lagen om rättegång i brottmål.

45 §

Utplåning av information som erhållits genom en metod för underrättelseinhämtning

Informationen får dock bevaras och lagras i ett register som avses i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, om detta behövs i fall som avses i 44, 44 a eller 44 b §.

55 §

Samarbete med andra myndigheter och med företag och sammanslutningar

Bestämmelser om utlämnande av information om brott för brottsbekämpning finns i 44 och 44 b §.

57 §

Internationellt samarbete

Skyddspolisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut annan information än personuppgifter till utländska säkerhets- och underrättelsetjänster och till utländska myndigheter som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning, samt till Europeiska unionens byråer och institutioner som sköter ovan avsedda uppgift och till Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) och Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol), om utlämnandet behövs för att skyddspolisen eller mottagaren ska kunna utföra sina uppdrag och utlämnandet av informationen inte strider mot nationella intressen.

61 §

Anmälningar till underrättelsetillsynsombudsmannen

Skyddspolisen ska så snart som möjligt informera underrättelsetillsynsombudsmannen om ett beslut som gäller

- 1) skyddande av civil underrättelseverksamhet,
 - 2) yppandeförbud,
 - 3) uppskjutande av en anmälan enligt 44 b § 1 mom.
-

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av 50 och 51 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 50 § 2 mom. och 51 § 1 mom. som följer:

50 §

Utlämnande av personuppgifter

Skyddspolisen får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till andra polisenheter för de ändamål med behandlingen som avses i 13 § samt till andra myndigheter eller till sammanslutningar som sköter offentliga uppgifter för de ändamål med behandlingen som avses i 4 kap. På utlämnande för brottsbekämpning av sådana personuppgifter som har fått genom användning av en metod för underrättelseinhämtning och som hänför sig till brott tillämpas bestämmelserna i 5 a kap. 44 och 44 a § i polislagen.

51 §

Utlämnande av personuppgifter i internationellt samarbete

Skyddspolisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till utländska säkerhets- och underrättelsetjänster och till utländska myndigheter som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning, samt till Europeiska unionens byråer och institutioner som sköter ovan avsedda uppgift och till Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) och Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol), om utlämnandet är nödvändigt för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppdrag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 17 § i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik (582/2019) 17 § som
följer:

17 §

Utlämnande av information i vissa fall

På utlämnade av information som erhållits genom underrättelseinhämtning som avser datatrafik tillämpas bestämmelserna i 5 a kap. 44, 44 a och 44 b § i polislagen och på anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol bestämmelserna i 44 c § i det kapitlet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om militär underrättelseverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019) 79–81 § samt
fogas till lagen en ny 80 a § som följer:

79 §

Anmälan om brottsmisstanke och utlämnande av brottsinformation för brottsbekämpning

Militärunderrättelsemyndigheterna ska utan ogrundat dröjsmål anmäla till centralkriminalpolisen, om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer att ett sådant brott kan antas ha begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Militärunderrättelsemyndigheterna får lämna ut information om i detta moment avsedda brott till en behörig myndighet. 1 § i förundersökningslagen (805/2011) föreskrivs om myndigheterna vid förundersökning.

Militärunderrättelsemyndigheterna ska för att förhindra ett brott utan dröjsmål anmäla till en behörig myndighet, om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer att ett sådant brott är på färde för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år och brottet ännu kan förhindras. Militärunderrättelsemyndigheterna får lämna ut information om i detta moment avsedda brott till en behörig myndighet, som är polisen, Gränsbevakningen, Tullen eller Försvarsmakten.

Militärunderrättelsemyndigheterna får anmäla ett begånget brott och lämna ut information om brottet till centralkriminalpolisen eller en annan behörig förundersökningsmyndighet, om utlämnandet av informationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. 1 § i förundersökningslagen föreskrivs om myndigheterna vid förundersökning.

Militärunderrättelsemyndigheterna får anmäla ett brott som är på färde och lämna ut information om brottet till en behörig myndighet för förhindrande av ett sådant brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år. Behöriga myndigheter är polisen, Gränsbevakningen, Tullen och Försvarsmakten.

Militärunderrättelsemyndigheterna får trots bestämmelserna i 1–4 mom. alltid anmäla till de behöriga myndigheter som avses i 1 och 2 mom. ett sådant genom användning av en metod för underrättelseinhämtning upptäckt brott enligt 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen som redan begåtts eller som ännu kan förhindras samt lämna ut information om brottet.

80 §

Utlämnande av information i vissa fall

Militärunderrättelsemyndigheterna får meddela information om i 79 § 3–5 mom. avsedda brott till i de momenten avsedda behöriga myndigheter för skyddande av försvaret av landet eller den nationella säkerheten och för inriktning av mottagarens verksamhet på något annat sätt. Då får informationen inte användas för ändamål enligt 3 kap. 3 § i förundersökningslagen oh inte heller som grund för ett yrkande eller beslut som gäller en metod för hemligt inhämtande

av information, hemliga tvångsmedel eller andra tvångsmedel och inte heller som bevisning i brottmål.

Information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får alltid lämnas ut som utredning som stöder det att någon är oskyldig samt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

80 a §

Beslut om utlämnande av information och uppskjutning av anmälan

Huvudstabens underrättelsechef beslutar om den anmälan och om det utlämnande av information som avses i detta kapitel.

Genom beslut av huvudstabens underrättelsechef får en i 79 § 1 mom. avsedd anmälan skjutas upp med högst ett år åt gången, om det är nödvändigt med avseende på försvaret av landet eller för att säkerställa den nationella säkerheten, eller för att skydda liv eller hälsa.

När det övervägs om en anmälan ska skjutas upp enligt 79 § 1 mom. eller en anmälan göras eller information lämnas ut enligt 79 § 3–5 mom., ska utöver betydelsen för försvaret av landet och för skyddet av den nationella säkerheten även betydelsen av utredningen eller förhindrandet av brottet med avseende på allmänna och enskilda intressen beaktas vid bedömningen. Ovannämnda omständigheter ska också beaktas när utlämnande av information om de brott som avses i 79 § 1 och 2 mom. övervägs.

81 §

Anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol

Om en förundersökningsmyndighet inleder en förundersökning eller börjar vidta en förundersökningsåtgärd eller en behörig myndighet inleder en åtgärd som syftar till att förhindra ett brott med stöd av utlämnande av information som avses i 79 §, ska den innan förundersökningen inleds, förundersökningsåtgärden vidtas eller den brottsförhindrande åtgärden vidtas anmäla detta till en militärunderrättelsemyndighet.

Beslut om användning av sådan information som bevisning som lämnas ut med stöd av 79 § i denna lag fattas av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet om användningen av information finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen (805/2011) och bestämmelser om uppgivande i stämningsansökan av användningen av information finns i 5 kap. 3 § 1 mom. 9 punkten i lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 16 april 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Inrikesminister Mari Rantanen

1.

Lag

om ändring av 5 a kap. i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut:
ändras i polislagen (872/2011) 5 a kap. 39 § 3 mom., 44 §, 45 § 2 mom., 55 § 4 mom., 57 § 4 mom. och 61 § 2 mom. sådana de lyder i lag 581/2019 samt
fogas till 5 a kap. nya 44 a–44 c § som följer:

Gällande lydelse

5 a kap.

Civil underrättelseinhämtning

39 §

*Beslut om användning av metoder för
underrättelseinhämtning i vissa fall*

Beslut om civil underrättelseinhämtning och användning av metoder för underrättelseinhämtning som sker utanför Finland ska fattas av chefen för skyddspolisen.

I fråga om innehållet i framställningar, planer, yrkanden och beslut som gäller användningen av metoder för underrättelseinhämtning tillämpas vad som i detta kapitel föreskrivs om framställningar, planer, yrkanden och beslut.

Bestämmelserna i 44 och 47 § i detta kapitel tillämpas inte på sådan civil underrättelseinhämtning och användning av metoder för underrättelseinhämtning som avses i 1 mom. Bestämmelsen i 4 § 4 mom. i detta kapitel kan i enskilda fall, om det är nödvändigt för skyddandet av den nationella säkerheten, frångås vid sådan civil underrättelseinhämtning och användning av metoder för underrättelseinhämtning som avses i 1 mom.

Deltagande i sådan civil underrättelseinhämtning utomlands som avses

Föreslagen lydelse

5 a kap.

Civil underrättelseinhämtning

39 §

*Beslut om användning av metoder för
underrättelseinhämtning i vissa fall*

Bestämmelserna i 44, 44 a, 44 b och 47 § i detta kapitel tillämpas inte på sådan civil underrättelseinhämtning och användning av metoder för underrättelseinhämtning som avses i 1 mom. Bestämmelsen i 4 § 4 mom. kan i enskilda fall, om det är nödvändigt för skyddandet av den nationella säkerheten, frångås vid sådan civil underrättelseinhämtning och användning av metoder för underrättelseinhämtning som avses i 1 mom.

Gällande lydelse

i denna paragraf förutsätter samtycke av den berörda tjänstemannen vid skyddspolisen.

44 §

Utlämnande av information som erhållits vid civil underrättelseinhämtning för brottsbekämpning

Skyddspolisen ska utan ogrundat dröjsmål anmäla till centralkriminalpolisen, om det medan en metod för underrättelseinhämtning används framkommer att det kan antas att ett sådant brott har begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Genom beslut av chefen för skyddspolisen får anmälan skjutas upp med högst ett år åt gången, om det är nödvändigt för att garantera den nationella säkerheten eller skydda liv eller hälsa. Skyddspolisen får anmäla ett begånget brott till centralkriminalpolisen, om anmälan kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år.

Skyddspolisen ska utan dröjsmål anmäla till en behörig myndighet, *om det medan en metod för underrättelseinhämtning används framkommer att ett sådant brott är på färde för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år och brottet ännu kan förhindras*. Information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får lämnas ut till en behörig myndighet för förhindrande av ett sådant brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år.

När det övervägs om en anmälan ska skjutas upp enligt 1 mom. eller en anmälan görs enligt 1 eller 2 mom. i fråga om ett begånget brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år eller i fråga om förhindrade av ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år, ska utöver betydelsen för skyddet av den nationella säkerheten även betydelsen av utredningen eller förhindrandet av brottet med tanke på allmänna och enskilda intressen beaktas vid bedömningen.

Föreslagen lydelse

44 §

Anmälan om brottsmisstanke och utlämnande av brottsinformation för brottsbekämpning

Skyddspolisen ska utan ogrundat dröjsmål anmäla till centralkriminalpolisen, om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer att det kan antas att ett sådant brott har begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. Skyddspolisen får lämna ut information om ett brott av detta slag till centralkriminalpolisen eller en annan behörig förundersökningsmyndighet. *1 § i förundersökningslagen (805/2011) föreskrivs om myndigheterna vid förundersökning.*

(3 mom.)

Skyddspolisen ska utan dröjsmål anmäla *till en myndighet som är behörig att förhindra brottet*, om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer att ett sådant brott är på färde för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år och brottet ännu kan förhindras. *Skyddspolisen får lämna ut information om ett brott av detta slag till en behörig myndighet, som är polisen, Gränsbevakningen, Tullen eller Försvarsmakten.*

(4 mom.)

Skyddspolisen får anmäla ett begånget brott och lämna ut information om brottet till *centralkriminalpolisen eller en annan behörig förundersökningsmyndighet*, om utlämnandet av informationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. *1 2 kap. 1 § i förundersökningslagen föreskrivs om myndigheterna vid förundersökning.*

Gällande lydelse

Information som fått genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får alltid lämnas ut som utredning som stöder det att någon är oskyldig samt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

(ny)

Om en förundersökningsmyndighet inleder en förundersökning eller börjar vidta en förundersökningsåtgärd eller en behörig myndighet inleder en åtgärd som syftar till att förhindra ett brott utifrån en anmälan som avses i denna paragraf, ska förundersökningsmyndigheten eller den behöriga myndigheten innan förundersökningen inleds, förundersökningsåtgärden vidtas eller den brottsförhindrande åtgärden vidtas anmäla detta till skyddspolisen.

Beslut om användning av sådan information som med stöd av denna paragraf lämnas som bevisning fattas av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet om användningen av information finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen, och bestämmelser om uppgivande i stämningsansökan av användningen av information finns i 5 kap. 3 § 1 mom. 9 punkten i lagen om rättegång i brottmål.

Föreslagen lydelse

Skyddspolisen får anmäla ett brott som är på färde och lämna ut information om brottet till en behörig myndighet för förhindrande av ett sådant brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år. Behöriga myndigheter är polisen, Gränsbevakningen, Tullen och Försvarmakten.

Skyddspolisen får trots 1–4 mom. alltid anmäla till de behöriga myndigheter som avses i 1 och 2 mom. ett sådant genom användning av en metod för underrättelseinhämtning upptäckt brott enligt 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen som redan begåtts eller som ännu kan förhindras samt lämna ut information om brottet till de behöriga myndigheter som avses i 1 och 2 mom.

44 a §

Utlämnande av information i vissa fall

Gällande lydelse

(ny)

(44 § 4 mom.)

(44 § 1 mom.)

(44 § 3 mom.)

Föreslagen lydelse

Skyddspolisen får anmäla ett brott som avses i 44 § 3–5 mom. och lämna ut information om ett sådant brott till de behöriga myndigheter som avses i de momenten också för skyddande av den nationella säkerheten och för inriktning av mottagarens verksamhet på något annat sätt. Då får informationen inte användas för ändamål enligt 3 kap. 3 § i förundersökningslagen och inte heller som grund för ett yrkande eller beslut som gäller en metod för hemligt inhämtande av information, hemliga tvångsmedel eller andra tvångsmedel och inte heller som bevisning i brottmål.

Information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får alltid lämnas ut som utredning som stöder det att någon är oskyldig samt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

44 b §

Beslut om uppskjutning av anmälan

Genom beslut av chefen för skyddspolisen får en anmälan som avses i 44 § 1 mom. skjutas upp med högst ett år åt gången, om det är nödvändigt för att garantera den nationella säkerheten eller skydda liv eller hälsa.

När det övervägs om en anmälan som avses i enligt 44 § 1 mom. ska skjutas upp eller en anmälan göras eller information lämnas ut enligt 44 § 3–5 mom., ska utöver betydelsen för skyddet av den nationella säkerheten även betydelsen av utredningen eller förhindrandet av brottet med tanke på allmänna och enskilda intressen beaktas vid bedömningen. Ovannämnda omständigheter ska också beaktas när utlämnande av information om de brott som avses i 44 § 1 och 2 mom. övervägs.

44 c §

Anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol

Gällande lydelse

(44 § 5 och 6 mom.

Föreslagen lydelse

Om en förundersökningsmyndighet inleder en förundersökning eller börjar vidta en förundersökningsåtgärd eller en behörig myndighet inleder en åtgärd som syftar till att förhindra ett brott med stöd av utlämnande av information som avses i 44 § eller 44 a § 2 mom., ska den innan förundersökningen inleds, förundersökningsåtgärden vidtas eller den brottsförhindrande åtgärden vidtas anmäla detta till skyddspolisen.

Domstolen fattar i samband med behandlingen av huvudsaken beslut om användning av sådan information som bevisning som lämnas ut med stöd av 44 § eller 44 a § 2 mom. Bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet om användningen av information finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen, och bestämmelser om uppgivande i stämningsansökan av användningen av information finns i 5 kap. 3 § 1 mom. 9 punkten i lagen om rättegång i brottmål.

45 §

Utplåning av information som erhållits genom en metod för underrättelseinhämtning

Information som fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning ska utplånas utan dröjsmål efter att det framgått att den inte behövs för att skydda den nationella säkerheten.

Informationen får dock bevaras och lagras i ett register som avses i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, om detta behövs i fall som avses i 44 §.

Basstationsuppgifter som avses i 8 § ska utplånas efter att det har framgått att de inte behövs för att skydda den nationella säkerheten.

55 §

Samarbete med andra myndigheter och med företag och sammanslutningar

Skyddspolisen ska enligt behov agera i samarbete med andra myndigheter för att den

45 §

Utplåning av information som erhållits genom en metod för underrättelseinhämtning

Informationen får dock bevaras och lagras i ett register som avses i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, om detta behövs i fall som avses i 44, 44 a eller 44 b §.

55 §

Samarbete med andra myndigheter och med företag och sammanslutningar

Gällande lydelse

civila underrättelseinhämtningen ska kunna skötas på ett ändamålsenligt sätt.

Skyddspolisen får för att genomföra sitt uppdrag avseende civil underrättelseinhämtning trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än personuppgifter till andra myndigheter, om utlämnandet av uppgifterna behövs för att skydda den nationella säkerheten.

Skyddspolisen får för att genomföra sitt uppdrag avseende civil underrättelseinhämtning trots sekretessbestämmelserna lämna ut andra uppgifter än personuppgifter till företag och andra sammanslutningar, om utlämnandet av uppgifterna är nödvändigt för att skydda den nationella säkerheten.

Bestämmelser om utlämnande av information för brottsbekämpning finns i 44 §.

Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Närmare bestämmelser om ordnandet av samarbetet mellan skyddspolisen och andra myndigheter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om ordnandet av samarbetet mellan skyddspolisen och den övriga inrikesförvaltningen får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

57 §

Internationellt samarbete

Skyddspolisen får samarbeta och inhämta information tillsammans med utländska säkerhets- och underrättelsetjänster för att skydda den nationella säkerheten.

Om gemensam informationsinhämtning genomförs i samarbete med den stat på vars territorium metoder för underrättelseinhämtning är avsedda att användas, ska en polisman vid skyddspolisen iaktta de begränsningar och villkor för användningen av metoderna för underrättelseinhämtning som staten i fråga ställer.

Föreslagen lydelse

Bestämmelser om utlämnande av information om brott för brottsbekämpning finns i 44 och 44 b §.

57 §

Internationellt samarbete

Gällande lydelse

Chefen för skyddspolisen beslutar om deltagande i internationellt samarbete och om användning av metoder för underrättelseinhämtning i samband med det. En främmande stats behöriga tjänsteman har genom beslut av chefen för skyddspolisen rätt att på finskt territorium för att skydda den nationella säkerheten agera i samarbete med skyddspolisen, och under ledning och övervakning av en polisman vid skyddspolisen använda sådana metoder för underrättelseinhämtning om vars användning beslut fattas i enlighet med 9, 10, 18, 20 och 24 §. En utländsk tjänsteman är skyldig att iakttä de föreskrifter, begränsningar och anvisningar som skyddspolisen meddelar. I 16 kap. 20 § 4 mom., 21 kap. 18 § och 40 kap. 12 § 4 mom. i strafflagen finns det bestämmelser om tillämpning av bestämmelserna i de kapitlen på brott som begås av eller mot en utländsk tjänsteman som använder en metod för underrättelseinhämtning på finskt territorium eller som är verksam på finskt territorium.

Skyddspolisen får vid internationellt samarbete, trots sekretessbestämmelserna, lämna ut annan information än personuppgifter, om utlämnandet av informationen behövs för att skydda den nationella säkerheten och utlämnandet inte strider mot ett nationellt intresse.

Internationella avtal som är bindande för Finland ska följas vid utlämnande och mottagande av information. Internationellt samarbete och informationsutbyte är förbjudet om det finns grundad anledning att misstänka

Föreslagen lydelse

—————

Skyddspolisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut annan information än personuppgifter till utländska säkerhets- och underrättelsetjänster och till utländska myndigheter som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning, samt till Europeiska unionens byråer och institutioner som sköter ovan avsedda uppgifter och till Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) och Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol), om utlämnandet behövs för att skyddspolisen eller mottagaren ska kunna utföra sina uppdrag och utlämnandet av informationen inte strider mot nationella intressen.

—————

Gällande lydelse

att en person på grund av samarbetet eller utlämnandet av uppgifter riskerar dödsstraff, tortyr, någon annan behandling som kränker människovärdet, förföljelse, godtyckligt frihetsberövande eller orättvis rättegång.

Bestämmelser om utlämnande av personuppgifter finns i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

61 §

Anmälningar till underrättelsetillsynsombudsmannen

Skyddspolisen ska informera underrättelsetillsynsombudsmannen om de tillstånd och beslut som gäller användning av en metod för underrättelseinhämtning och som har meddelats med stöd av detta kapitel så snart som möjligt efter det att tillståndet beviljades eller beslutet fattades. Underrättelsetillsynsombudsmannen ska också informeras om ett hos domstol framställt yrkande som gäller en metod för underrättelseinhämtning.

Skyddspolisen ska så snart som möjligt informera underrättelsetillsynsombudsmannen om ett beslut som gäller

- 1) skyddande av civil underrättelseverksamhet,
- 2) yppandeförbud,
- 3) uppskjutande av en anmälan enligt 44 § 1 mom.

Vid anmälningar som avses i denna paragraf ska det fästas särskild vikt vid att sekretessen iakttas och att informationen i handlingar och informationssystem skyddas genom behövliga förfaranden och datasäkerhetsarrangemang.

Föreslagen lydelse

61 §

Anmälningar till underrättelsetillsynsombudsmannen

—————
Skyddspolisen ska så snart som möjligt informera underrättelsetillsynsombudsmannen om ett beslut som gäller

- 1) skyddande av civil underrättelseverksamhet,
 - 2) yppandeförbud,
 - 3) uppskjutande av en anmälan enligt 44 b § 1 mom.
-

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring 50 och 51 § i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (616/2019) 50 § 2 mom. och 51 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

50 §

Utlämnande av personuppgifter

Skyddspolisen får, för att sköta sina uppgifter, trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till andra myndigheter eller till sammanslutningar som sköter offentliga uppgifter.

Skyddspolisen får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till andra polisenheter för de ändamål med behandlingen som avses i 13 § samt till andra myndigheter eller till sammanslutningar som sköter offentliga uppgifter för de ändamål med behandlingen som avses i 4 kap. *På utlämnande för brottsbekämpning av uppgifter som har fåtts genom en metod för underrättelseinhämtning ska 5 a kap. 44 § i polislagen iakttas.*

Skyddspolisen får registrera personuppgifter som avses i 1 och 2 mom. i polisens personregister i enlighet med 17 §.

Om det finns vägande skäl får skyddspolisen trots sekretessbestämmelserna i enskilda fall lämna ut personuppgifter till privata sammanslutningar och personer, och om det är nödvändigt för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppgifter.

Föreslagen lydelse

50 §

Utlämnande av personuppgifter

Skyddspolisen får dessutom trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till andra polisenheter för de ändamål med behandlingen som avses i 13 § samt till andra myndigheter eller till sammanslutningar som sköter offentliga uppgifter för de ändamål med behandlingen som avses i 4 kap. På utlämnande för brottsbekämpning av sådana personuppgifter som har fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning och som hänför sig till brott tillämpas bestämmelserna i 5 a kap. 44 och 44 a § i polislagen.

Gällande lydelse

51 §

*Utlämnande av personuppgifter i
internationellt samarbete*

Skyddspolisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till utländska säkerhets- och underrättelsetjänster och till utländska myndigheter som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning, samt till *Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol) och Europeiska unionens byrå för samarbete inom brottsbekämpning (Europol)*, om utlämnandet är nödvändigt för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppdrag.

Skyddspolisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut i 1 mom. avsedda uppgifter till de aktörer som avses i det momentet också om uppgifterna är nödvändiga för att de utländska myndigheterna i fråga ska kunna utföra sina uppdrag.

Skyddspolisen får lämna ut personuppgifter till internationella datasystem i enlighet med 26–29 §.

När beslut fattas om utlämnande av uppgifter ska hänsyn dessutom tas till människorättssituationen i den stat som är mottagare av personuppgifterna, utlämnandets betydelse för Finlands internationella relationer samt de internationella fördrag och andra förpliktelser som är bindande för Finland. Vidare ska hänsyn tas till nivån på dataskyddet i den stat som är mottagare av personuppgifterna och vilken betydelse utlämnandet har med tanke på den registrerades rättigheter.

Internationellt samarbete och utbyte av information är förbjudet om det finns grundad anledning att misstänka att någon på grund av samarbetet eller utlämnandet av information riskerar dödsstraff, tortyr, någon annan

Föreslagen lydelse

51 §

*Utlämnande av personuppgifter i
internationellt samarbete*

Skyddspolisen får trots sekretessbestämmelserna lämna ut personuppgifter till utländska säkerhets- och underrättelsetjänster och till utländska myndigheter som har till uppgift att skydda den nationella säkerheten, trygga rätts- och samhällsordningen, upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller att förebygga och utreda brott och föra brott till åtalsprövning, samt till *Europeiska unionens byråer och institutioner som sköter ovan avsedda uppgift och till Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato) och Internationella kriminalpolisorganisationen (Interpol)*, om utlämnandet är nödvändigt för att skyddspolisen ska kunna utföra sina uppdrag.

Gällande lydelse

behandling som kränker människovärdet, förföljelse, godtyckligt frihetsberövande eller orättvis rättegång.

Personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter får inte lämnas ut i stor omfattning.

Till personuppgifter som lämnas ut ska det vid behov fogas villkor för ändamålet med uppgifterna och vidarelämnande av dem.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 17 § i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om civil underrättelseinhämtning avseende datatrafik (582/2019) 17 § som
följer:

Gällande lydelse

17 §

Utlämnande av information för brottsbekämpning

På utlämnade för brottsbekämpning av information som erhållits genom underrättelseinhämtning som avser datatrafik tillämpas bestämmelserna i 5 a kap. 44 § i polislagen.

Föreslagen lydelse

17 §

Utlämnande av information i vissa fall

På utlämnade av information som erhållits genom underrättelseinhämtning som avser datatrafik tillämpas bestämmelserna i 5 a kap. 44, 44 a och 44 b § i polislagen och på anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol bestämmelserna i 44 c § i det kapitlet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om militär underrättelseverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om militär underrättelseverksamhet (590/2019) 79–81 § samt
fogas till lagen en ny 80 a § som följer:

Gällande lydelse

79 §

Anmälan om en brottsmisstanke

Militärunderrättelsemyndigheterna ska utan oskäligt dröjsmål anmäla till centralkriminalpolisen, om det medan en metod för underrättelseinhämtning används framkommer att ett sådant brott kan antas ha begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. *Genom beslut av huvudstabens underrättelsechef får anmälan skjutas upp med högst ett år åt gången, om det är nödvändigt med avseende på försvaret av landet eller för att skydda den nationella säkerheten eller liv eller hälsa.*

Militärunderrättelsemyndigheterna får anmäla ett begånget brott till centralkriminalpolisen, om anmälan kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år.

(80 § 1 mom.)

(79 § 2 mom.)

Föreslagen lydelse

79 §

Anmälan om brottsmisstanke och utlämnande av brottsinformation för brottsbekämpning

Militärunderrättelsemyndigheterna ska utan ogrundat dröjsmål anmäla till centralkriminalpolisen, om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer att ett sådant brott kan antas ha begåtts för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år. *Militärunderrättelsemyndigheterna får lämna ut information om i detta moment avsedda brott till en behörig myndighet. 1 § i förundersökningslagen (805/2011) föreskrivs om myndigheterna vid förundersökning.*

(79 § 3 mom.)

Militärunderrättelsemyndigheterna ska för att förhindra ett brott utan dröjsmål anmäla till en behörig myndighet, om det av information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning framkommer att ett sådant brott är på färde för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år och brottet ännu kan förhindras.

Militärunderrättelsemyndigheterna får lämna ut information om i detta moment avsedda

Gällande lydelse

När det övervägs om en anmälan ska skjutas upp enligt 1 mom. eller en anmälan görs enligt 2 mom., ska utöver betydelsen för försvaret av landet och för skyddet av den nationella säkerheten även betydelsen av utredningen av brottet med avseende på allmänna och enskilda intressen beaktas.

Information som fått genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får alltid röjas som utredning som stöder att någon är oskyldig och för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

Beslut om användning av sådan information som med stöd av denna paragraf lämnas som bevisning fattas av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet om användningen av information finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen ([805/2011](#)) och bestämmelser om uppgivande i stämningsansökan av användningen av information finns i 5 kap. 3 § 1 mom. 9 punkten i lagen om rättegång i brottmål ([689/1997](#)).

Huvudstabens underrättelsechef beslutar om den anmälan som avses i denna paragraf.

Närmare bestämmelser om anmälningsförfarandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

(80 § 2 mom.)

(ny)

Föreslagen lydelse

brott till en behörig myndighet, som är polisen, Gränsbevakningen, Tullen eller Försvarsmakten.

Militärunderrättelsemyndigheterna får anmäla ett begånget brott och lämna ut information om brottet till centralkriminalpolisen eller en annan behörig förundersökningsmyndighet, om utlämnandet av informationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år. I 2 kap. 1 § i förundersökningslagen föreskrivs om myndigheterna vid förundersökning.

(ny 80 a § 2 mom.)

(80 § 2 mom.)

(81 § 2 mom.)

(ny 80 a § 1 mom.)

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Militärunderrättelsemyndigheterna får anmäla ett brott som är på färde och lämna ut information om brottet till en behörig myndighet för förhindrande av ett sådant brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år. *Behöriga myndigheter är polisen, Gränsbevakningen, Tullen och Försvarsmakten.*

Militärunderrättelsemyndigheterna får trots bestämmelserna i 1–4 mom. alltid anmäla till de behöriga myndigheter som avses i 1 och 2 mom. ett sådant genom användning av en metod för underrättelseinhämtning upptäckt brott enligt 12, 13 eller 34 a kap. i strafflagen som redan begåtts eller som ännu kan förhindras samt lämna ut information om brottet.

80 §

80 §

Anmälan och lämnande av information i vissa fall

Utlämnande av information i vissa fall

Militärunderrättelsemyndigheterna ska utan dröjsmål anmäla till en behörig myndighet, om det medan en metod för underrättelseinhämtning används framkommer att ett sådant brott är på färde för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst sex år, och brottet ännu kan förhindras. (79 § 2 mom.)

Information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får lämnas ut till en behörig myndighet för förhindrande av ett sådant brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år. (79 § 3 mom.)

När det övervägs om en anmälan ska göras enligt 1 mom. ska utöver betydelsen för försvaret av landet och för skyddet av den nationella säkerheten även betydelsen av förhindrandet av brottet med avseende på allmänna och enskilda intressen beaktas. (ny 80 a § 2 mom.)

Information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får alltid röjas som utredning som stöder att någon är oskyldig och för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller (81 § 2 mom.)

Gällande lydelse

frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

Beslut om användning av sådan information som med stöd av denna paragraf lämnas som bevisning fattas av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet om användningen av information finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen och bestämmelser om uppgivande i stämningsansökan av användningen av information finns i 5 kap. 3 § 1 mom. 9 punkten i lagen om rättegång i brottmål.

Huvudstabens underrättelsechef beslutar om den anmälan och om det lämnande av information som avses i denna paragraf.

Närmare bestämmelser om anmälningsförfarandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

(ny)

(79 § 4 mom. och 80 § 4 mom.)

Föreslagen lydelse

(ny 80 a § 1 mom.)

(upphävs)

Militärunderrättelsemyndigheterna får meddela information om i 79 § 3–5 mom. avsedda brott till i de momenten avsedda behöriga myndigheter för skyddande av försvaret av landet eller den nationella säkerheten och för inriktning av mottagarens verksamhet på något annat sätt. Då får informationen inte användas för ändamål enligt 3 kap. 3 § i förundersökningslagen och inte heller som grund för ett yrkande eller beslut som gäller en metod för hemligt inhämtande av information, hemliga tvångsmedel eller andra tvångsmedel och inte heller som bevisning i brottmål.

Information som fåtts genom användning av en metod för underrättelseinhämtning får alltid lämnas ut som utredning som stöder det att någon är oskyldig samt för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

80 a §

Beslut om utlämnande av information och uppskjutning av anmälan

Huvudstabens underrättelsechef beslutar om den anmälan och om det utlämnande av information som avses i detta kapitel.

Gällande lydelse

(79 § 6 mom. och 80 § 6 mom.)

(79 § 1 mom. och 79 § 3 mom. och 80 § 3 mom.)

81 §

Anmälan om att förundersökning eller brottsbekämpning inleds

Om en förundersökningsmyndighet, utgående från en anmälan eller lämnande av information som avses i detta kapitel, inleder en förundersökning eller vidtar en förundersökningsåtgärd eller om en brottsbekämpande myndighet inleder en åtgärd som syftar till att förhindra ett brott, ska förundersökningsmyndigheten eller den brottsbekämpande myndigheten innan förundersökningen inleds, förundersökningsåtgärden vidtas eller den brottsbekämpande åtgärden inleds till militärunderrättelsemyndigheterna anmäla detta.

(79 § 5 mom. och 80 § 5 mom.)

Föreslagen lydelse

Genom beslut av huvudstabens underrättelsechef får en i 79 § 1 mom. avsedd anmälan skjutas upp med högst ett år åt gången, om det är nödvändigt med avseende på försvaret av landet eller för att säkerställa den nationella säkerheten, eller för att skydda liv eller hälsa.

När det övervägs om en anmälan ska skjutas upp enligt 79 § 1 mom. eller en anmälan göras eller information lämnas ut enligt 79 § 3–5 mom., ska utöver betydelsen för försvaret av landet och för skyddet av den nationella säkerheten även betydelsen av utredningen eller förhindrandet av brottet med avseende på allmänna och enskilda intressen beaktas vid bedömningen. Ovannämnda omständigheter ska också beaktas när utlämnande av information om de brott som avses i 79 § 1 och 2 mom. övervägs.

81 §

Anmälan om användning av information om brott samt användning av informationen i domstol

Om en förundersökningsmyndighet inleder en förundersökning eller börjar vidta en förundersökningsåtgärd eller en behörig myndighet inleder en åtgärd som syftar till att förhindra ett brott med stöd av utlämnande av information som avses i 79 §, ska den innan förundersökningen inleds, förundersökningsåtgärden vidtas eller den brottsförhindrande åtgärden vidtas anmäla detta till en militärunderrättelsemyndighet.

Beslut om användning av sådan information som bevisning som lämnas ut med stöd av 79 § i denna lag fattas av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Bestämmelser om anteckning i förundersökningsprotokollet om användningen av information finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen (805/2011) och bestämmelser om uppgivande i stämningsansökan av användningen av information finns i 5 kap. 3 § 1 mom. 9 punkten i lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

Click or tap here to enter text.

Click or tap here to enter text.